

Financieel Jaarbericht

Veiligheidsregio Haaglanden

2018

'verbindend vakmanschap in veiligheid en zorg'

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag	Pagina
1. Algemeen	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Leiding en bestuur	4
1.3 Resultaten	5
2. Paragrafen	7
2.1 Gemeentelijke bijdrage	7
2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	7
2.3 Bestemmingsvoorstel gerealiseerd resultaat	13
2.4 Onderhoud kapitaalgoederen	13
2.5 Financiering	14
2.6 Bedrijfsvoering	14
2.7 Klachten	16
2.8 Verbonden partijen	16

Jaarrekening

3. Balans	18
4. Overzicht van baten en lasten	19
5. Toelichting	20
5.1 Waarderingsgrondslagen	20
5.2 Toelichting op de balans	22
5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	30
5.4 SiSa verantwoording	44
5.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	45
5.6 Ondertekening van de jaarrekening	47
5.7 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	48

Bijlagen

1. Kostenverdeelstaat op basis van kostensoort	53
2. Kostenverdeelstaat op basis van taakvelden	54
3. Inkomensoverdrachten	55
4. Treasury	56
5. Investeringsplan	57
6. Kosten overgangsregeling FLO	58
7. Overzicht gebruikte afkortingen	59

1. Algemeen

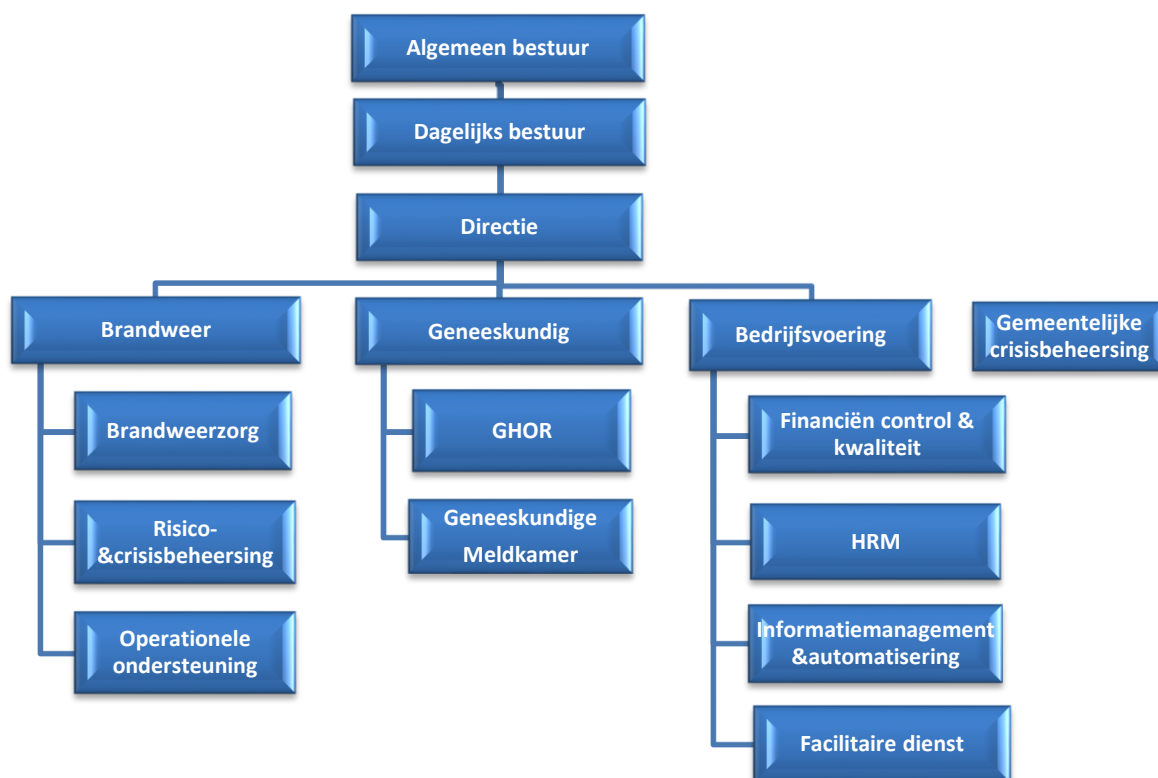
1.1 Inleiding

Veiligheidsregio Haaglanden

Dit is het financieel jaarbericht over het jaar 2018 van de Veiligheidsregio Haaglanden gevestigd aan de Dedemsvaartweg 1 te Den Haag. De VRH is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

De Gemeenschappelijk Regeling Veiligheidsregio Haaglanden is hét orgaan voor fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Haaglanden. Deze organisatie omvat brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en de gemeenschappelijke meldkamer. Alle activiteiten richten zich op het vergroten van veiligheid van de Haaglandse bevolking en de bezoekers van de regio.

Het organogram van de veiligheidsregio ziet er als volgt uit:

Verbindend Vakmanschap in Veiligheid en Zorg

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) staat 24 uur per dag, 7 dagen in de week klaar voor veiligheid en zorg in de regio. Zij bundelt hiervoor de krachten van verschillende partners om samen goed voorbereid te zijn op dagelijkse, maar ook op grootschalige incidenten en deze slagvaardig te bestrijden. Daarbij treedt de VRH op als regisseur bij het organiseren en uitvoeren van de hulpverlening.

Doelstelling

De doelstelling van de veiligheidsregio is verwoord in artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling (2016). De VRH behartigt de belangen van de gemeenten ten aanzien van de overgedragen taken op de volgende terreinen:

- a. brandweezorg;
- b. geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- c. rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- d. het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer.

Het doel van de Veiligheidsregio Haaglanden is de bestuurlijke en operationele slagkracht en daarbij de kwaliteit van de hulpverlening te verbeteren.

De Veiligheidsregio Haaglanden bestaat uit:

1. Brandweer Haaglanden (en meldkamer);
2. Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio (GHOR);
3. Geneeskundige Meldkamer (GnkM).

Financieel jaarbericht

Dit jaarverslag vormt met de jaarrekening het financieel jaarbericht van de Veiligheidsregio Haaglanden. De inhoudelijke verantwoording over en toelichting op het uitgevoerde beleid staan in het jaarverslag. Dit jaarbericht bestaat uit een algemeen deel, de balans en het overzicht van baten en lasten, de toelichtingen en tot slot een aantal bijlagen. Primair wordt het financiële resultaat van de VRH verantwoord en toegelicht in de jaarrekening. Voor de evaluatie van de realisatie van de doelstellingen op productniveau wordt verwezen naar paragraaf 5.3.

1.2 Leiding en bestuur

Dagelijkse leiding Veiligheidsregio Haaglanden

De commandant brandweer, Esther Lieben, en de directeur publieke gezondheid, Ton van Dijk vormen de dagelijkse leiding van de Veiligheidsregio Haaglanden. Esther Lieben heeft de dagelijkse leiding over de regionale brandweer, Ton van Dijk geeft leiding aan de GHOR en de GnkM. Daarnaast hebben zij gemeenschappelijke verantwoordelijkheden, zoals personeel, financiën, informatievoorziening, communicatie, beleids- en bestuurs-ondersteuning en medezeggenschap.

Algemeen Bestuur van negen burgemeesters

Het Algemeen Bestuur bepaalt de hoofdlijnen van het regionale veiligheidsbeleid en stelt de daaruit voortvloeiende beleidsplannen vast. Verder neemt het Algemeen Bestuur besluiten over onderwerpen als de begroting, de jaarrekening en het beheer van de organisatie.

Het Algemeen Bestuur van de VRH bestaat uit de negen burgemeesters van de regio:

mw. P.C. Krikke	burgemeester Den Haag (voorzitter)
dhr. C.B. Aptroot,	burgemeester Zoetermeer (plaatsvervangend voorzitter) en tot 11 januari 2018 waarnemend burgemeester van Wassenaar
dhr. M.J. Bezuijen,	burgemeester Rijswijk, (portefeuille rampenbestrijding & crisisbeheersing en portefeuille Brandweer)
mw. F. Ravestein,	burgemeester Pijnacker-Nootdorp (portefeuille acute zorg en portefeuille GHOR)
dhr. J.F. Koen,	met ingang van 11 januari 2018 burgemeester Wassenaar (waarnemend)
dhr. A.J. Rodenburg,	burgemeester Midden-Delfland (portefeuille financiën en portefeuille personeel)
dhr. K. Tigelaar	burgemeester Leidschendam-Voorburg (portefeuille gemeenten/Oranje Kolom en de portefeuille informatievoorziening en meldkamer)
mw. A.M.A. van Ardenne	burgemeester Westland tot 18 december 2018
dhr. B.R. Arends	met ingang van 18 december 2018 burgemeester Westland
mw. J.M. van Bijsterveldt	burgemeester Delft (portefeuille vitale infrastructuur inclusief waterpartijen)

Het nemen van besluiten door het Algemeen Bestuur vindt plaats op basis van een gewogen stemverdeling*1 te weten:

a. gemeenten < 30.000 inwoners	: 1 stem;
b. gemeenten ≥ 30.000 tot 90.000 inwoners	: 2 stemmen;
c. gemeenten ≥ 90.000 tot 150.000 inwoners	: 3 stemmen;
d. gemeenten ≥ 150.000 tot 300.000 inwoners	: 4 stemmen;
e. gemeenten ≥ 300.000 inwoners	: 5 stemmen.

Voor de vaststelling van het aantal inwoners van de betrokken gemeente(n) wordt uitgegaan van de per 1 januari van het voorafgaande jaar door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

*1 Gemeenschappelijke Regeling VRH; artikel 8.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door mw. P.C. Krikke (vrz.), dhr. C.B. Aptroot (plv.vrz.) en dhr. A.J. Rodenburg (portefeuille financiën en waarnemend voor de portefeuille personeel).

1.3 Resultaten

Het gerealiseerde resultaat over het jaar 2018 bedraagt **voordelig € 1,4 mln.**

Het behaalde resultaat ligt in de lijn met de in de bestuurlijke marap 2018 gerapporteerde verwachting.

Het voordelige resultaat 2018 is op hoofdlijnen samengesteld uit de volgende posten:

Voordeel vacatureruimte **voordelig € 0,7 mln.**

De formatie van Veiligheidsregio Haaglanden bestaat in 2018 uit 875 fte en ca. 280 vrijwilligers. In 2018 is de begrote formatie met 20 fte verhoogd om ruimte te creëren voor instroom van jonge medewerkers. Denk aan aspirant brandwachten en aan trainees. De personele bezetting is eind 2018 855 fte. Hierin begrepen zijn 14 aspirant brandwachten en 10 medewerkers op een trainee of leer-arbeidsplaats. Hoewel in 2018 de gemiddelde bezetting met 6 fte is gestegen tot 851 fte is nog steeds sprake van een voordeel op vacatures van € 0,7 mln. Het is vanwege de arbeidsmarkt lastiger vacatures in te vullen en indien nodig is dan ook tijdelijk personeel ingehuurd. Het betreft vacatures door de gehele organisatie.

Herijking kosten Gemeenschappelijke Meldkamer **voordelig € 0,3 mln.**

In 2018 is besloten (AB 11 juli 2018) tot herijking van de verdeelsleutel van de gemeenschappelijke kosten van de gemeenschappelijke meldkamer van Haaglanden en Hollands-Midden. In de bestuurlijke marap was deze herijking wel toegelicht, maar uit voorzichtigheid nog niet in de prognose verwerkt. Inmiddels heeft de VRH het voordeel van € 0,3 mln. van de politie ontvangen.

Incidentele verkoop vervangen voertuigen **voordelig € 0,2 mln.**

De VRH heeft in 2018 nieuwe voertuigen aangeschaft waaronder tankautospuiten. De verkoop van de afgeschreven voertuigen leverde een incidenteel resultaat op van € 0,2 mln.

Realistisch oefenen **voordelig € 0,1 mln.**

Het budget voor realistisch oefenen van € 0,1 is dit jaar niet besteed. Realistisch oefenen heeft een cyclisch karakter en vindt eens in de 2 á 3 jaar plaats. In dit kader is het voorstel deze uitgaven via een bestemmingsreserve te egaliseren.

Overig **nadelig € 0,1 mln.**

Per saldo is nog sprake van diverse kleine voor- en nadelige verschillen. In totaal een nadelig saldo van € 0,1 mln.

Onvoorzien niet nodig **voordelig € 0,2 mln.**

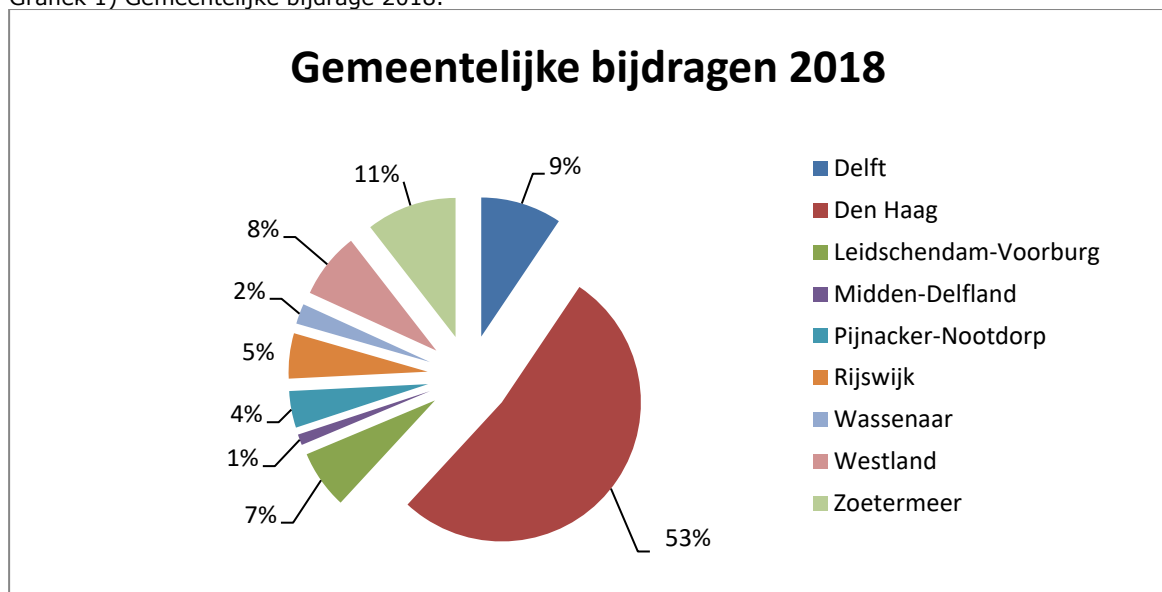
In de gemeentelijke bijdrage is een bedrag van € 0,15 per inwoner, ofwel € 170.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het AB heeft niet besloten deze post aan te wenden.

2. Paragrafen

2.1 Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage 2018 was begroot op € 83.163.000. In deze bijdrage is o.a. een post onvoorzien opgenomen van € 0,15 per inwoner. Omdat het AB niet besloten heeft deze bijdrage in 2018 aan te wenden, is deze derhalve niet gefactureerd. De werkelijke bijdrage 2018 is vastgesteld op € 82.708.000. Het verschil wordt veroorzaakt door de nacalculatie van de overgangsregeling FLO. De bijdrage per gemeente over het jaar 2018 ziet er grafisch als volgt uit.

Grafiek 1) Gemeentelijke bijdrage 2018.

2.2 Weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit en risico's)

Algemeen

In deze paragraaf wordt u geïnformeerd over potentiële risico's en de vertaling van deze risico's tot een acceptabel weerstandsvermogen. Risicomanagement is het bewust worden, identificeren, kwantificeren en beheersen van relevante risico's. De risico's worden twee keer per jaar geïnventariseerd en geactualiseerd. Vervolgens wordt bepaald of het hier afgedekte, of niet afgedekte risico's betreft. Voor de niet afgedekte risico's dient een weerstandscapaciteit te worden aangehouden. De risicomanagementrapportage wordt u aangeboden via de bestuurlijke marap, de jaarrekening en de begroting.

Weerstandscapaciteit

Op basis van risico-identificatie en de risicomatrix is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Uitgangspunt hierbij is de statische benadering die ervan uitgaat dat de risico's zich niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang voor zullen doen. De weerstandscapaciteit binnen de VRH bestaat uit de algemene reserve. Deze reserve dient ter dekking van geïdentificeerde risico's van materiële aard. Risico's met een beperkt financieel beslag worden gedekt uit de lopende exploitatie en de post onvoorzien.

De toevoeging van een voordelig resultaat aan de algemene reserve is regel tot de algemene reserve het maximum heeft bereikt van 1% van de begrotingsomzet. De algemene reserve is besloten door het Algemeen Bestuur bij de vaststelling van de jaarrekening 2017. De post onvoorzien, groot € 170.000, is gebaseerd op € 0,15 per inwoner. Daarnaast wordt de weerstands-capaciteit gevormd door de deelnemende gemeenten die garant staan voor de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden.

Tabel 1) Overzicht samenstelling weerstandscapaciteit.

(bedragen x € 1.000)

Reserves	2018
Algemene reserve	1.447
Weerstandscapaciteit	1.447

De berekening van de benodigde weerstandscapaciteit;

Tabel 2) Berekening benodigde weerstandscapaciteit.

(bedragen x € 1.000)

Risico's versus weerstandscapaciteit	2018
<i>Incidentele risico's</i>	
2 ^e loopbaan beleid	107
MVO verduurzamen vastgoed	136
<i>Structurele risico's</i>	
Ontwikkelingen vrije instroom vrijwilligers	281
Falende dienstverlening	188
Wet normering rechtspositie ambtenaren (Wnra)	450
Geweldsincident/Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB)	137
WGA WW	107
Totale geïdentificeerde niet afgedekte risico's	1.406
Gewenste weerstandscapaciteit	1.406
Beschikbare weerstandscapaciteit	1.447

Risico's

De VRH onderkent een aantal niet afgedekte risico's. Hieronder is aangegeven welke risico's de VRH onderkent en in hoeverre, indien dit risico zich voordoet, een beroep wordt gedaan op de weerstandscapaciteit. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 zijn twee risico's aangepast en is er één risico toegevoegd.

Het risico Transitie landelijke meldkamer samenwerking (LMS) is vervallen. Met de instemming met het landelijk 'Uitwerkingskader Meldkamer' (AB 30 mei 2018) heeft het Ministerie van JenV de taakstelling voor de Veiligheidsregio's laten vervallen en € 0,5 mln voor frictiekosten beschikbaar gesteld. De VRH heeft van deze bijdrage een bestemmingsreserve gevormd. Hiermee is het financiële risico afgedekt.

De tweede aanpassing betreft de WNRA. Gezien de brief van de Minister van JenV d.d. 10 december 2018 over de uitkomst van het onderzoek naar de rechtpositie van de vrijwilliger en de naderende deadline van invoering van de Wnra is de risico inschatting verhoogd van 'klein' naar 'gemiddeld'. Dit betekent een hogere risico-inschatting.

Tot slot is een nieuw risico toegevoegd. Het betreft de mogelijke kosten als gevolg van het 'verduurzamen' van ons vastgoed.

Incidentele risico's

MVO- verduurzamen vastgoed

De Veiligheidsregio Haaglanden staat als maatschappelijke en als overheidsorganisatie midden in de samenleving. Hierdoor heeft zij naast morele, ook een wettelijke verplichting om mee te denken en te werken aan een duurzamere samenleving. Volgens de Europese richtlijn EPDB hebben overheidsgebouwen een voorbeeldfunctie op gebied van duurzaamheid. Uit het Energieakkoord(2013) en het Klimaatakkoord komen steeds meer maatregelen waar ook de VRH aan zal moeten voldoen om in 2030 de CO2 uitstoot met 49% te verminderen. Hoewel er binnen de VRH al verschillende losse initiatieven zijn waar duurzaamheid centraal staat, is er rond deze losse projecten nog geen centraal beleid ontwikkeld. Door een MVO-beleid te formuleren ontstaat er meer samenhang tussen deze en nieuwe projecten op het gebied van duurzaamheid. Het risico op het focusgebied 'Energie en vastgoed' betreft het niet voldoen aan energielabel C en de EPDB norm. In 2019 zal nader onderzoek worden gedaan om te bezien welke acties noodzakelijk zijn om in 2023 te voldoen aan deze eisen. Het risico is berekend op € 132.000.

2e Loopbaanbeleid

Per 1 januari 2006 is de FLO afgeschaft en vervangen door verplicht loopbaanbeleid voor personeel in bezwarende functies. Essentie van het loopbaanbeleid is dat medewerkers twintig jaar werkzaam zijn in een bezwarende functie en daarna overstappen naar een andere functie. Om dit mogelijk te maken investeren medewerker en werkgever in een passende beroepsopleiding. Indien de cao afspraken in overleg met de vakbonden tussentijds niet worden aangepast, zal ingaande 2021 sprake zijn van aanzienlijke meerkosten. In de tussenliggende periode kan de uitkomst van het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO) aangeven dat het voor een brandweerman medewerker verstandig is eerder naar een niet-bezwarende functie door te stromen. Uit de huidige testresultaten is gebleken dat het verwacht percentage uitval beperkt is. Het risico is berekend op € 107.000.

Structurele risico's

Ontwikkelingen vrije instroom vrijwilligers

De VRH hecht er aan de brandweezorg in Haaglanden te blijven verzorgen door een beroepsbezetting in combinatie met vrije-instroomvrijwilligers. De beschikbaarheid van de vrijwilligers in de dag-situatie wordt een steeds grotere uitdaging. Om de paraatheid te kunnen blijven garanderen wordt het verloop van de vrijwilligers permanent gemonitord en daar waar mogelijk beïnvloed. Naast wervingscampagnes wordt ook het bedrijfsleven actief benaderd. Zij kunnen medewerkers stimuleren toe te treden tot de brandweer om zodoende de beschikbaarheid te vergroten. Daarnaast zijn vier posten opgeleid om te werken met variabele voertuigbezetting. Dit vergroot onze flexibiliteit. Gezien de landelijke terugloop in aantallen vrijwilligers onderkent de VRH dat ondanks de inspanningen de werving niet volledig zal slagen. Het risico is berekend op € 281.000.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De Wnra regelt ingaande 2020 dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde status krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. In dit kader komen bijvoorbeeld arbeidsovereenkomsten in de plaats van de huidige eenzijdige aanstellingen en zullen er cao's moeten worden afgesloten in plaats van eenzijdig vastgestelde rechtspositieregelingen. Binnen de brandweer wordt gewerkt met zowel beroepsmedewerkers als vrijwilligers. Vrijwilligers hebben momenteel een ambtelijke aanstelling, maar onderscheiden zich van andere ambtenaren doordat zij zijn uitgezonderd van veel wettelijke en rechtspositionele bepalingen. De Wnra kan leiden tot het (gedeeltelijke of volledige) einde van het huidige systeem van brandweervrijwilligers en een kostenstijging van 30% tot 50%. Voor de VRH met 280 vrijwilligers zou dit circa € 600.000 per jaar bedragen. De veiligheidsregio's hebben uitstel verkregen voor invoering van de Wnra tot 1 januari 2021, om gedurende die periode een oplossing te zoeken voor het knelpunt. Inmiddels heeft in opdracht van de Brandweerkamer van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van JenV nader onderzoek plaatsgevonden dat zich richt op Europese en internationaalrechtelijke regels in relatie tot de huidige rechtspositie van de brandweervrijwilliger. Het onderzoeksverslag schetst volgens de Minister een 'weerbarstig perspectief' voor de huidige rechtspositie van de brandweervrijwilliger. De Minister van JenV heeft eind 2018 aangegeven dat met de betrokken partijen (vertegenwoordiging van werkgevers, vertegenwoordiging van werknemers en zijn ministerie) zal gekeken worden naar welke structurele oplossing passend is en recht doet aan de positie van brandweervrijwilligers. Gezien het weerbarstig perspectief en de naderende deadline is het berekende risico aangepast van kans klein naar kans gemiddeld. Het berekende risico komt hiermee uit op € 450.000.

Aansprakelijkheid dienstverlening

De dienstverlening van de VRH is vastgelegd in procedures. Zo zijn kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening geborgd. Mocht de kwaliteit van de dienstverlening onverhoopt tekort schieten, dan is dit risico deels afgedekt via een WA verzekering. De ervaring leert dat er sprake is van een restrisico (juridische kosten etc.). In het geval van een griep пандеміe is de kwantiteit een risico. In dat geval wordt enerzijds de zorgvraag groter, anderzijds valt veel personeel wegens ziekte uit. Het risico is deels afgedekt door het Draaiboek Griep пандеміe en Afschaalmodel Brandweer. Het restrisico wordt geraamd op € 188.000.

Terrorismegevolgbestrijding

De kans op een terroristische aanslag in Nederland is reëel. Dit is in lijn met het door de NCTV vastgestelde dreigingsniveau in Nederland. De VRH bereidt zich voor door middel van het project 'optreden bij grootschalige geweldsincidenten'. Het doel van dit project is om de diensten binnen de veiligheidsregio Haaglanden in staat te stellen haar taken uit te voeren tijdens en na grootschalige geweldsincidenten. Groot molest is niet verzekeraar in Nederland. In geval van schade (uitval materieel en nazorg nabestaanden en personeel) kan een beroep worden gedaan op de Nederlandse Herverzekering maatschappij voor Terrorismeschade (NHT). De VRH houdt rekening met een financieel restrisico. Dit risico is geraamd op € 137.000.

Gemiddeld werkgeversrisico WGA/WW

Voor de gevolgen van arbeidsongeschiktheid van medewerkers, het werkgeversrisico WGA (Wet gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid), is de VRH eigen risico drager. Dit is financieel voordeliger dan het volledig te verzekeren. Met ingang van 2017 is de regelgeving gewijzigd en omvat het eigen risicodragerschap ook de WGA-flex en de ZW. Ook voor de gevolgen van de werkloosheidswet is de VRH verplicht eigen risico drager, dit betreft zowel tijdelijke als vaste medewerkers. In de budgetten is hier rekening mee gehouden. Echter deze keuze brengt wel een restrisico met zich mee. Het totale beslag op het weerstandvermogen is berekend op € 107.000.

Overgangsregeling FLO

De afschaffing van de levensloopregeling, versobering van de fiscale ruimte voor storting pensioen en verschuiving van de ingangsdatum AOW zijn aanleiding geweest om het FLO overgangsrecht, zoals dit vanaf 01-01-2006 van kracht is geweest, te herzien. Het VNG-bestuur heeft in de zomer van 2017 het principeakkoord reparatie FLO-overgangsrecht bekrachtigd en vervolgens hebben werkgevers en werknemers begin 2018 het definitief ondertekend. Momenteel wordt dit akkoord door de werkgevers verder uitgewerkt. De deelnemende gemeenten dragen individueel zorg voor een voorziening voor deze kosten. De gemeenten zijn separaat geïnformeerd over de indicatieve financiële effecten. In die zin is er voor de VRH geen sprake van een financieel risico.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle gekwantificeerde risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn. De ratio is 1,00 en dit betekent dat het weerstandvermogen precies voldoende is. Volledigheidshalve de toevoeging dat als risico's zich onverhoopt en tegelijkertijd voordoen en in de maximale omvang, die de gewenste weerstandscapaciteit te boven gaan.

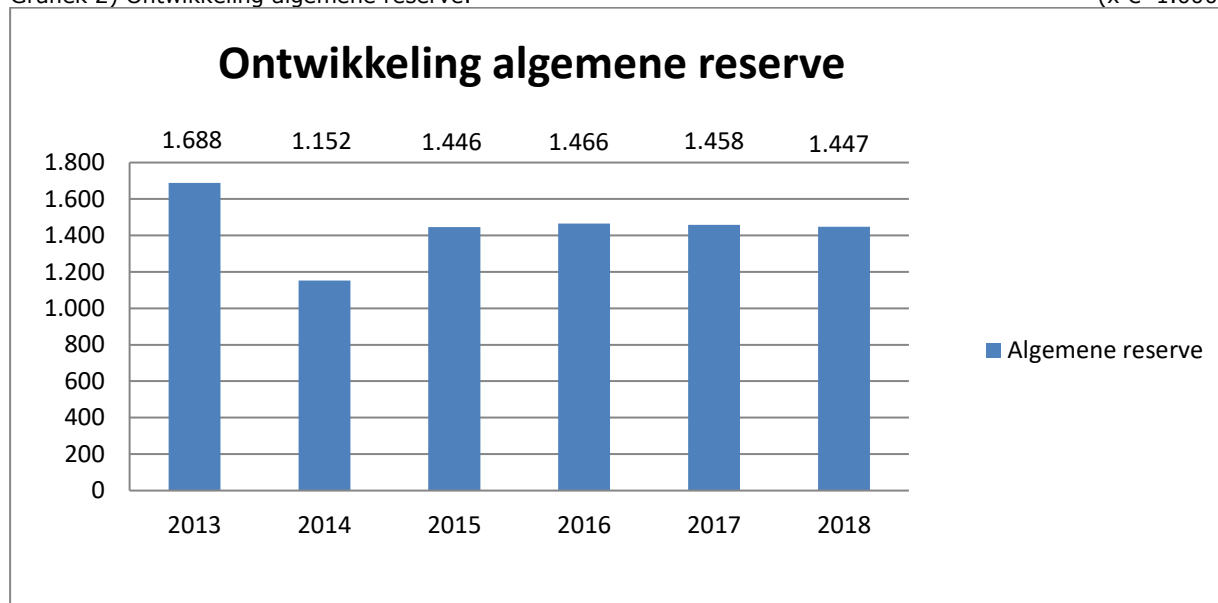
$$\text{Ratio weerstandvermogen} = \frac{1.447 \text{ -/- } 41 \text{ (voorstel verlaging)}}{1.406} = 1,00$$

Tabel 3) Ratio weerstandsvermogen (x) betekenis

Betekenis	Ratio weerstandsvermogen
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < x < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < x < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < x < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Grafiek 2) Ontwikkeling algemene reserve.

(x € 1.000)

Ingaande 2012 is de algemene reserve afgestemd na bestuurlijke besluitvorming op de geïdentificeerde risico's en daarmee was de ratio weerstandsvermogen exact 'voldoende'.

Tabel 4) Kengetallen

Kengetallen	2018	2017
Netto schuldquote	107,8	111,6
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	107,8	111,6
Solvabiliteitsratio	5,6	5,3
Structurele exploitatieruimte	1,4	1,5

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de VRH ten opzichte van de baten. De VRH heeft voor € 73 mln. materiele vaste activa op de balans staan. Hiervan betreft ca. 70% gebouwen (kazernes). Daarnaast heeft de VRH ruim € 42 mln. vooruitgefactureerde gemeentelijke bedragen op de balans staan. Deze posten leiden ertoe dat de schuldquote hoog is.

Het solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre de VRH aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De veiligheidsregio zelf heeft een beperkt eigen vermogen, omdat gemeenten garant staan voor eventuele risico's (zie eerder paragraaf 2.2). Als gevolg hiervan is een ratio van $< 10\%$ aanvaardbaar.

De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre de VRH tegenvallers kan opvangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. De flexibiliteit is beperkt. De ruimte 2018 is van incidentele aard.

2.3 Bestemmingsvoorstel gerealiseerd resultaat

Het te bestemmen resultaat van de rekening bedraagt **€ 1.351.000**

Het AB zal bij het vaststellen van de jaarrekening een besluit nemen over de bestemming. Het voorstel is:

- een bedrag van **€ 1.097.000** terug te betalen aan de in de GR deelnemende gemeenten.
- een bedrag van **€ 125.000** toe te voegen aan de bestemmingsreserve realistisch oefenen. Hiermee kan het cyclisch karakter van het één keer per 2 á 3 jaar realistisch oefenen worden bekostigd.
- Een bedrag van **€ 41.000** te onttrekken aan de algemene reserve van de VRH. Hiermee is de ratio weerstandsvermogen 1,0 zijnde "voldoende".
- de post onvoorzien van **€ 170.000** niet in rekening te brengen bij de in de GR deelnemende gemeenten. Gelet op het resultaat 2018 is de post onvoorzien niet benodigd.

2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Panden

De VRH heeft een 23-tal panden in gebruik. De kazernes/kantoorpanden in Den Haag (5), Delft (1), Rijswijk (1), Leidschendam-Voorburg (1), Pijnacker-Nootdorp (1), Wassenaar (1) en Zoetermeer Oosterheem (1) zijn in eigendom van de VRH. De overige panden in Midden-Delfland (3), Westland (7), de Yp (1) en Zoetermeer Stadshart (1) worden gehuurd.

De kazerne Haagse Hout is in 2018 overgedragen aan de gemeente Den Haag en niet meer in gebruik als brandweerkazerne.

De conditiemeting van de panden is verwerkt in het meerjaren-onderhoudsplan. Het plan voorziet in een overzicht van onderhoudsactiviteiten voor de jaren 2017-2025. Het uitvoeren van de activiteiten van het onderhoudsplan garanderen dat de panden op het onderhoudsniveau 3 blijven. Dat betekent dat de staat van onderhoud het niveau voldoende heeft. Het jaarlijkse groot onderhoudsbudget hiervoor is gebaseerd op een nieuw onderhoudsplan en bedraagt € 854.000.

De fluctuatie in de uitgaven wordt opgevangen via de voorziening groot onderhoud. Hierbij is gedacht aan lange termijn functionaliteit, veiligheid, maar ook aan duurzaamheid en reductie van energieverbruik. Bij het gunnen van langjarige onderhoudscontracten voor installatieonderhoud is energiebesparing een speerpunt.

Overige kapitaalgoederen

De VRH heeft ook voor het voertuigenbestand en de repressieve middelen een meerjarig investerings- en onderhoudsplan vastgesteld. De planning omvat ook de verplichte keuringen en certificeringen van het operationeel materiaal. Het onderhoudswerk aan de voertuigen en het repressieve materiaal wordt grotendeels in eigen beheer gedaan.

2.5 Financiering

Voor de financiering maakt de VRH zoveel mogelijk gebruik van eigen middelen. Voor de financiering van de materiële vaste activa heeft de VRH leningen afgesloten bij de BNG. De rentepercentages van de afgesloten leningen liggen tussen de 0,0% en de 4,9%. De lening portefeuille bedraagt eind 2018 € 54,8 mln. en de rentelast € 2,3 mln. (inclusief € 0,4 mln. rente in verband met de herfinanciering). De VRH blijft met de afgesloten leningen binnen de renterisiconorm.

2.6 Bedrijfsvoering

2.6.1 *Rechtmatigheid*

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 7 december 2017 het controleprotocol rechtmatigheid 2017 vastgesteld. Hiermee heeft het Algemeen Bestuur ten behoeve van de interne en externe toetsing aanwijzingen gegeven over de reikwijdte, de normstellingen en de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Noemenswaardig is de in de rechtmatigheid-toets betrokken Financiële Verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur in april 2011 en de Controleverordening ex artikel 213 van de Gemeentewet, zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 25 mei 2005. De VRH heeft het controleprotocol rechtmatigheid 2017 nader geoperationaliseerd in het intern controleplan. De accountant heeft bij haar externe toetsing gebruik gemaakt van de interne controlebevindingen.

In de jaarrekeningcontrole over 2017 is er door de accountant een onrechtmatigheid geconstateerd bij vijf opdrachten die voor een Europese aanbesteding in aanmerking kwamen. In vier van de vijf gevallen was dit reeds intern gesignaleerd en waren de nodige maatregelen getroffen. (o.a. het opstarten / intensiveren van inkooptrajecten). Verder is de repressieve controle geïntensiveerd (de frequentie van de spend analyse is verhoogd van 4 maal per jaar naar 6 maal per jaar). Op deze wijze worden eventueel dreigende onrechtmatigheden sneller geconstateerd en kunnen er eerder passende maatregelen worden getroffen. Daarnaast wordt de directie op structurele basis geïnformeerd, middels een overzicht met de stand van zaken met betrekking tot rechtmatige inkopen, in de tweemaandelijksse rapportage.

Voor de opdrachten die als onrechtmatig zijn aangemerkt in 2017 zijn de volgende maatregelen getroffen;

- Het verder uitvoering geven aan een Europese aanbesteding voor interventiekleding (was reeds opgestart in 2017).
- Het (versneld) uitvoeren van een Europese aanbesteding voor voertuigbanden (was reeds opgestart in 2017).
- Het uitvoeren van een meervoudig onderhandse procedure voor coaching en assessments welke in het tweede kwartaal van 2019 wordt afgerond en zoveel mogelijk beperken van dergelijke dienstverlening tot die tijd.
- Het verder uitvoering geven aan de Europese aanbesteding voor het roosterprogramma dat zich in de afrondende fase bevindt. In 2019 zullen de nieuwe overeenkomsten getekend worden en zal de implementatiefase plaatsvinden om vervolgens per 31 december 2019 daadwerkelijk de huidige dienstverlening stop te zetten

Hiermee zijn de geconstateerde onrechtmatigheden over het controlejaar 2017 opgepakt.

Los van bovengenoemde vier aanbestedingen zijn, naast 20 meervoudig onderhandse aanbestedingen, de volgende Europese aanbestedingen in 2018 uitgevoerd dan wel afgerond; Redgereedschap, business intelligence, wagenparkverzekering, blushand-schoenen/schoeisel, schoonmaakdienstverlening, energie, voertuignavigatie en –informatie en wagenparkverzekering

2.6.2 Personeel

De formatie van Veiligheidsregio Haaglanden bestaat in 2018 uit 875 fte en ca. 280 vrijwilligers.

Belangrijkste oorzaak voor het voordelige resultaat is het aantal vacatures in 2018. In 2018 is de begrote formatie met 20 fte verhoogd om ruimte te creëren voor instroom van jonge medewerkers. Denk aan aspirant brandwachten en aan trainees. De bezetting is eind 2018 855 fte. Hierin begrepen zijn 14 aspirant brandwachten en 10 medewerkers op een trainee of leerarbeidsplaats.

Hoewel in 2018 de gemiddelde bezetting met 6 fte is gestegen tot 851 fte is nog steeds sprake van een voordeel op vacatures van € 0,7 mln. Het is vanwege de arbeidsmarkt lastiger vacatures in te vullen en indien nodig is dan ook tijdelijk personeel ingehuurd. Het betreft vacatures door de gehele organisatie.

Per 01-01-2018 is de generatiepactregeling 2016 met 2 jaar verlengd. Waar in de 2016 regeling nog een leeftijdsgrens van 60 jaar of ouder van toepassing was, is bij de huidige regeling gekozen voor een leeftijd van 62 jaar en ouder. De optie 60-80-100 (60% werken tegen 80% salaris en 100% pensioenopbouw) blijft gehandhaafd. Daarnaast is er ook de mogelijkheid voor een 80-90-100 generatiepact. De door deelname aan het generatiepact beschikbaar gekomen ruimte, wordt benut voor herbezetting door middel van instroom van jongeren.

De WNT 2018 stelt een jaarlijkse maximale beloning vast. Deze maximale beloning is ten opzichte van 2017 verhoogd met € 8.000. De maximale beloning 2018 is vastgesteld op € 189.000 per jaar. Voor 2018 heeft de VRH personeel ingeleend binnen de gestelde normering.

2.6.3 Informatiemanagement en automatisering

In 2018 heeft de VRH zich gericht op een aantal speerpunten:

Het programma Business Intelligence (BI) heeft in 2018 een aantal belangrijke resultaten behaald. Voor het (applicatie)beheer van de BI-omgeving heeft de VRH na een (Europese) aanbesteding een leverancier geselecteerd. Deze leverancier zal naast het beheer de expertise leveren om samen met VRH medewerkers het BI platform verder te ontwikkelen. In 2018 zijn voor diverse (primaire) processen dashboards ontwikkeld die informatie eenvoudig ontsluiten en steeds beter ondersteunen bij het informatie-gestuurd werken door o.a. data analyse.

Een ander speerpunt is informatieveiligheid. De VRH heeft in 2018 een bewustwordingscampagne opgezet en uitgerold voor de VRH medewerkers in het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Daarnaast zijn (nieuwe) verwerkersovereenkomsten afgesloten met leveranciers. In 2019 zal weer de collegiale toetsing plaatsvinden in het kader van het landelijke programma.

Op weg naar een toekomstbestendige werkplek is in 2018 de hardware voor een groot deel vervangen en heeft er een migratie plaatsgevonden naar Windows 10. In 2019 zullen de volgende stappen worden gezet naar een werkplek voor de medewerkers die meer zal inspelen op de behoefte van de gebruiker afhankelijk van zijn/haar werkzaamheden.

In 2018 zijn voor de GIS (Geografische omgeving) de voorbereidingen getroffen zodat de verschillende primaire processen vanaf 2019 gebruik kunnen maken van dezelfde geografische data.

2.6.4 Investerings

In 2018 is op basis van het investeringsplan € 6.484.000 geïnvesteerd. Hiermee is 82% van de investeringsbegroting gerealiseerd.

De gerealiseerde investeringen betreffen vervangingsinvesteringen in met name voertuigen en uitbreidingsinvesteringen. Uitbreidingsinvesteringen zijn nieuwe investeringen in rampenbestrijdingsmateriaal. In 2018 zijn gaspakken en een haakarmvoertuig aangeschaft. De investeringen worden toegelicht in bijlage 5. Investeringsplan.

Enkele investeringen zijn vertraagd. De investering in interventiekleding kon door productieproblemen bij de leverancier pas in 2019 geleverd worden. Verder was de post onvoorzien ingezet voor de vervanging van gaspakken en niet geplande gebouw investeringen

Desinvesteringen:

Het pand Haagse Hout is in 2018 tegen de boekwaarde verkocht aan de gemeente Den Haag.

2.7 Klachten

Klachten Jaarverslag 2018

Over 2018 zijn er 8 klachten bij de Veiligheidsregio ontvangen. Dat zijn er net zoveel als in 2018. De klachten zijn allemaal binnen de wettelijke behandeltermijn van 6 weken behandeld. De bedoeling is om op klachten zo snel mogelijk te reageren. Vaak lukt dat al binnen 1 of 2 weken. Twee klachten betroffen aanbestedingen. Een van deze beide klachten werd kort na indiening weer ingetrokken nadat er een gesprek had plaats gevonden met de indiener. Verder waren er onder meer klachten over de afwikkeling van een schade aan een auto via de verzekeraar, klachten van een persfotograaf die zich gehinderd voelde bij het maken van foto's van een incident, en de afhandeling van een incident waarbij koolmonoxide was gemeten in een woning.

Regionaal Geneeskundige Meldkamer

Bij de Regionaal Geneeskundige Meldkamer werden in 2018 8 klachten ingediend. Op één na zijn deze klachten allemaal in een gesprek opgelost. Eén klacht is voor formele behandeling doorgezonden naar de klachtencommissie.

2.8 Verbonden partijen

Er zijn geen privaat- dan wel publiekrechtelijke organisaties waarin de VRH een bestuurlijk en of een financieel belang heeft.

Jaarrekening

3. Balans

(bedragen in duizenden euro's)

BALANS PER 31 DECEMBER	2018	2017
ACTIVA		
Vaste activa		
1. Materiële vaste activa	73.023	73.427
1.1 Investerings met een economisch nut	73.023	73.427
Totaal vaste activa	73.023	73.427
Vlottende activa		
2. Uitzettingen met rentetypische looptijd <1 jaar	42.368	42.048
2.1 Vorderingen op openbare lichamen	32.289	29.015
2.2 Rijks schatkist	9.761	12.861
2.3 Overige vorderingen	318	172
3. Liquide middelen	314	263
3.1 Kassaldi	1	2
3.2 Banksaldi	313	261
4. Overlopende activa	2.932	2.497
Totaal vlottende activa	45.614	44.808
Totaal-generaal activa	118.637	118.235
PASSIVA		
Vaste passiva		
5. Eigen vermogen	6.630	6.302
5.1 Algemene reserve	1.447	1.458
5.2 Bestemmingsreserve extra afschrijvingen	296	0
5.3 Bestemmingsreserve OMS	2.426	2.393
5.4 Bestemmingsreserve BRW 2020	273	609
5.5 Bestemmingsreserve BDUR	306	306
5.6 Bestemmingsreserve expl. Bevolkingszorg	31	66
5.7 Bestemmingsreserve LMS	500	0
5.8 Nog te bestemmen resultaat	1.351	1.470
6. Voorzieningen	1.570	1.449
6.1 Voorziening groot onderhoud	1.570	1.449
7. Langlopende schulden	54.825	58.005
7.1 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of groter	54.825	58.005
Totaal vaste passiva	63.025	65.756
Vlottende passiva		
8. Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	9.989	8.596
8.1 Overige schulden	9.989	8.596
9. Overlopende passiva	45.623	43.883
Totaal vlottende passiva	55.612	52.479
Totaal-generaal passiva	118.637	118.235

4. Overzicht van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-98.018	-96.786	-97.416	-602	-95.465
Baten	99.457	96.256	96.881	2.576	96.557
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	1.439	-530	-535	1.974	1.092
<i>Mutaties reserves*</i>					
Bestemmingsreserve extra afschrijving	74	0	80	-6	0
Bestemmingsreserve OMS	-34	100	100	-134	-47
Bestemmingsreserve BRW 2020	337	400	400	-63	400
Bestemmingsreserve BDUR	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Bevolkingszorg	35	30	35	0	25
Bestemmingsreserve LMS	-500	0	0	-500	0
Telling toevoeging/onttrekking	-88	530	615	-703	378
Gerealiseerde resultaat	1.351	0	80	1.271	1.470

*) Overeenkomstig bestuursbesluit.

Het gerealiseerde resultaat is € 1.350.824 voordelig.

De resultaten per product zijn verder toegelicht vanaf bladzijde 30.

De lasten 2018 zijn € 602.000 hoger dan de begroting. Dit wordt voornamelijk vanwege de desinvestering van de kazerne Haagse Hout. De hogere lasten worden gedekt door de in 2018 gerealiseerde hogere baten. Conform het controleprotocol van de VRH vallen deze afwijkingen buiten het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Conform artikel 28c van het BBV lichten wij hieronder de incidentele baten en lasten toe van (materiële) omvang.

1) De VRH heeft de kazerne Haagse Hout aan de gemeente Den Haag voor € 0,8 mln. tegen boekwaarde verkocht. Dit betekende naast de verkoopopbrengst ook extra afschrijvingslasten.

2) In het kader van het Landelijk uitwerkingskader meldkader heeft de VRH € 0,5 mln. ontvangen van het ministerie van JenV voor frictiekosten. Van deze bijdrage is een bestemmingsreserve gevormd.

3) In het kader van het project Brandweer 2020 is in 2018 geïnvesteerd in de vernieuwing van de brandweer. De projectkosten zijn voor € 0,3 mln. gedekt uit de hiervoor gevormde bestemmingsreserve Brandweer 2020.

5.1 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De grondslagen zijn gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Algemeen uitgangspunt is dat het stelsel van baten en lasten wordt toegepast. Hoofregel is dat als prijsgrondslag de historische kostprijs wordt gehanteerd inclusief BTW. De bedragen in de jaarrekening betreffen duizenden euro's tenzij anders vermeld. Alle vorderingen en schulden zijn tegen hun nominale waarde verantwoord.

Materiële vaste activa

Algemeen uitgangspunt is dat het baten- en lastenstelsel wordt toegepast. Hoofregel is dat als prijsgrondslag de historische kostprijs inclusief BTW wordt gehanteerd. De post materiële vaste activa betreft investeringen met economisch nut. De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs en worden in de regel annuïtair (panden) of lineair (overig) afgeschreven. De afschrijving vangt aan vanaf het eerste boekjaar na ingebruikname van het actief.

Afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte technische of economische levensduur overeenkomstig de Financiële Verordening* ex art 212 Gemeentewet. Waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat van het begrotingsjaar in aanmerking genomen. In 2017 is afgeschreven conform de financiële verordening zoals deze op 7 december 2016 door het Algemeen Bestuur nader is vastgesteld.

*Financiële Verordening art 10:

1. Materiële vaste activa zijn te onderscheiden in
 - a. investeringen met een economisch nut;
 - b. investeringen met een maatschappelijk nut.
2. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, zonodig aangepast voor duurzame waardevermindering.
3. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

Investerings met een economisch nut.

1. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000,- of een levensduur korter dan 2 jaar, worden niet geactiveerd tenzij regelgeving anders voorschrijft.
2. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
3. Kosten voor het afsluiten van geldleningen, kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en het saldo van agio en disagio worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
4. Afschrijving van activa vindt plaats op basis van de lineaire methode. Voor specifieke objecten kan de annuïtaire methode toegepast worden.
5. De omslagrente voor de rentetoe rekening van de kapitaallasten wordt bepaald door het rentetotaal van de uitstaande leningen en de bij de begroting vastgestelde gecalculeerde rente over het eigen vermogen en de voorzieningen.
6. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, worden als volgt afgeschreven:
 - a. niet afschrijven: gronden, uitzondering erfpacht op basis van looptijd;
 - b. 40 jaar: nieuwbouw gebouwen (op basis van annuïtaire afschrijving);

- c. 15-20 jaar: renovatie, aanpassing en aankoop van gebouwen technische installaties gebouwen, groot gereedschap;
 - d. 5-20 jaar hulpverleningsvoertuigen, containers, aanhangers, vaartuigen, afhankelijk van de richtlijnen van BZK ;
 - e. 10 jaar: meubilair en kantoorinventaris;
 - f. 5-10 jaar: brandweermateriaal, ladders, voertuiginventaris, OGS pakken, adembescherming, duikmateriaal;
 - g. 4-7 jaar: personen- en bestelauto's;
 - h. 5 jaar: kantoorapparatuur, automatiseringsapparatuur, communicatieapparatuur en verbindingsmiddelen (uitgezonderd de kantoorautomatisering);
 - i. 3-5 jaar: automatiseringsapparatuur, communicatieapparatuur en verbindingsmiddelen dat wordt ingezet binnen de kantoorautomatisering.
 - j. Indien richtlijnen van de externe financier dit voorschrijven kan van de afschrijvingstermijnen onder a t/m i worden afgeweken.
7. Van het bepaalde in lid 9 kan door het Dagelijks Bestuur met inachtneming van het besluit Begroting en Verantwoording worden afgeweken. Afwijkingen worden ter kennis gebracht van het Algemeen Bestuur.

Vlottende activa en passiva

Vlottende activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Vorderingen worden gewaardeerd onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve betreft het weerstandsvermogen van de VRH. Daarnaast is er een aantal specifieke bestemmingsreserves voor bijvoorbeeld het Openbaar Meldsysteem (OMS): voor- en nadelen van de OMS exploitatie worden ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht. In 2010 is een voorziening groot onderhoud t.b.v. de overgenomen panden gevormd. In 2017 heeft een dotatie aan deze voorziening plaatsgevonden op basis van de meerjarig onderhoudsplannen (MOP's). Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overheadtoerekening

De loonkosten van de Commandanten, directeurs en hoofden van afdelingen worden met ingang van 2017 aan het product overhead toegerekend. Ook de kosten van de afdelingen Financien Control en Kwaliteit (FC&K), Communicatie Informatievoorziening en Automatisering (CI&A), Human Resource Management (HRM) en het algemene deel van de afdeling Facilitaire Dienst (FD) worden aan dit product toegerekend. Het betreft hier met name het kantoorpand van de ondersteunende diensten.

5.2 Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans

31-12-2018 31-12-2017

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

1.1 Investerings met economisch nut **73.023** **73.427**

	Boekwaarde primo	Investerings 2018	Desinvesteringe n 2018	Afschrijvingen	Boekwaarde ultimo
MVA					
Gronden	7.838		212	17	7.609
Gebouwen	52.519	14	573	2.745	49.215
Vervoermiddelen	10.495	5.936	74	1.838	14.520
Machines, apparaten, installaties	1.153	0	0	529	623
Overige materiële vaste activa	1.422	535	0	901	1.056
Telling	73.426	6.486	859	6.030	73.023
OHW jaar overschrijdend		0			0
Telling	73.426	6.486	859	6.030	73.023

De investeringen zijn toegelicht in bijlage 5. Investeringsplan. De desinvesteringen betreffen niet meer aanwezige activa waaronder de verkochte tankautospuitten.

Er zijn geen bijdragen van derden opgenomen in de activa.

2. Uitzettingen met rentetypische looptijd van < 1 jaar

2.1 Vorderingen op openbare lichamen

Het betreft hier reguliere vorderingen op openbare lichamen. **32.289** **29.015**

Het betreft hier voornamelijk gefactureerde diensten c.q. doorberekende kosten aan openbare lichamen. De hierin opgenomen gefactureerde gemeentelijke bijdrage 2019 is verantwoord onder de overlopende passiva.

Het bedrag van de vooruit gefactureerde inwonerbijdrage m.b.t. 2019: € 32.140.429

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans	31-12-2018	31-12-2017
--------------------------	------------	------------

2.2 Rijks schatkist 9.761 12.861

Op basis van de Wet financiering decentrale overheden, is de VRH verplicht om overtollige liquide middelen bij de schatkist aan te houden. In onderstaande tabel zijn de kwartaalcijfers opgenomen van de buiten de Rijks schatkist aangehouden middelen. Het kwartaal gemiddelde is berekend op basis van het gemiddelde saldo per dag.

	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
Gemiddelde per kwartaal	2	0	2	0
Drempelbedrag 0,75 % van de begroting	727	727	727	727
Ruimte onder het drempelbedrag	725	727	725	727

2.3 Overige vorderingen 318 172

Hierin zijn de reguliere overige vorderingen opgenomen, niet zijnde de vorderingen op openbare lichamen. De transitorische en nog te factureren posten zijn onder de overlopende activa verantwoord. De voorziening dubieuze debiteuren ad € 53.000 is in mindering gebracht op de nominale waarde van de (overige) vorderingen.

3. Liquide middelen

3.1 Kassaldi 1 2

3.2 Banksaldi 313 261

Betaalrekeningen:	313
ABN-AMRO	21
BNG	292

4. Overlopende activa

	2.932	2.497
- Vooruitbetaalde bedragen	1.956	
OMS kosten	725	
Softwarelicenties	424	
Huur panden	117	
Verzekeringen	500	
Overige vooruitbetaalde kosten	190	
- Nog te ontvangen	976	
RAV verrekeningen	448	
FLO eindafrekeningen 2018	320	
Overige nog te ontvangen bedragen	208	

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans

31-12-2018 31-12-2017

PASSIVA

5.1 Algemene reserve VRH 1.447 1.458

De algemene reserve vormt de algemene weerstandscapaciteit.

- Algemene reserve VRH

Stand primo	1.458
- afrekening saldo van de rekening 2017	-11
Stand ultimo	1.447

Door het AB VRH is op basis van het voorstel in de jaarrekening 2017, besloten de algemene reserve te verlagen naar € 1.447.000*. De algemene reserve sluit aan op de gewenste weerstandscapaciteit.

* (conform AB besluit april 2018)

5.2 Bestemmingsreserve extra afschrijvingen 296 0

Stand primo	0
Bestemming van de rekening 2017*	370
- dotatie 2018	0
- besteding 2018	-74
Stand ultimo	296

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor de dekking van de extra afschrijvingskosten ontstaan door de verkorte levensduur van een aantal tankautosputten. Het intensieve gebruik en de technische staat van deze specifieke tankautosputten maken het noodzakelijk de schatting voor de afschrijvingsduur met 3 jaar te verkorten.

* (conform AB besluit april 2018)

5.3 Bestemmingsreserve OMS 2.426 2.393

Stand primo	2.393
- dotatie 2018	33
- besteding 2018	0
Stand ultimo	2.426

Het bouwbesluit heeft mede tot gevolg dat het aantal verplichte aansluitingen op het Openbaar meldsysteem terugloopt. Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen op dit beleidsterrein. De meldkamer zal overgaan naar de landelijke meldkamerorganisatie (LMO). Tegelijkertijd is de vraag ontstaan in hoeverre het aanbieden van een OMS-aansluiting aan de markt moet worden overgelaten. Voorzien wordt dat met de realisatie van de LMO het technisch mogelijk is een OMS-aansluiting via meerdere partijen aan te bieden. De VRH onderzoekt de mogelijkheden om op een zorgvuldige manier deze transitie te bewerkstelligen. De kwaliteit van de OMS aansluiting, en daarmee de veiligheid, blijft voorop staan. Dit betekent dat in de periode tot 2020 samen met de partners een geleidelijke transitie voorzien is voor het OMS. De bestemmingsreserve OMS is toereikend om de transitiekosten de komende jaren af te dekken. □

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans	31-12-2018	31-12-2017
--------------------------	------------	------------

5.4 Bestemmingsreserve BRW 2020 273 609

Stand primo	609
- dotatie 2018	0
- besteding 2018	<u>-337</u>
Stand ultimo	273

De projecten in het kader van Brandweer 2020 zijn in volle gang. Ook in 2018 zijn in het kader van vernieuwing uitgaven gedaan die gedekt worden uit de reserve Brandweer 2020.

5.5 Bestemmingsreserve BDUR 306 306

Stand primo	306
- dotatie 2018	0
- besteding 2018	<u>0</u>
Stand ultimo	306

Deze reserve is bestemd voor toekomstige bijzondere evenementen.

5.6 Bestemmingsreserve exploitatie Bevolkingszorg 31 66

Stand primo	66
- dotatie 2018	0
- besteding 2018	<u>-35</u>
Stand ultimo	31

Deze reserve is bestemd ter dekking van de toegenomen regionale gemeentelijke piketten.

5.7 Bestemmingsreserve LMS 500 0

Stand primo	0
- dotatie 2018	500
- besteding 2018	<u>0</u>
Stand ultimo	500

In het kader van het Landelijk uitwerkingskader meldkader heeft de VRH € 0,5 mln. ontvangen van het ministerie van JenV voor frictiekosten. Van deze bijdrage is een bestemmingsreserve gevormd.

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans	31-12-2018	31-12-2017
--------------------------	------------	------------

PASSIVA

5.8 Nog te bestemmen resultaat (saldo vd rekening) 1.351 1.470

Stand primo	1.470
- afrekening saldo van de rekening 2017*	-1.470
- Gerealiseerd resultaat 2018	1.351
Stand ultimo	<u>1.351</u>

* (conform AB besluit april 2018)

Een voorstel voor de bestemming van het gerealiseerde resultaat is opgenomen in paragraaf 2.3 Bestemmingsvoorstel gerealiseerd resultaat.

Overzicht reserves

	primo	afrekening t/m 2017	toevoeging 2018	onttrekking 2018	saldo rekening 2018	ultimo
Reserves						
Algemene reserve	1.458	-11				1.447
Extra afschrijvingen TAS	0	370	0	-74		296
OMS	2.393		34	0		2.427
BRW 2020	609		0	-336		273
BDUR	306					306
Oranje Kolom	66			-35		31
LMS	0		500	0		500
Verrekening gemeenten	0	1.111				0
Saldo van de rekening	1.470	-1.470			1.351	1.351
Totaal eigen vermogen	6.302	0	534	-445	1.351	6.630

6. Voorzieningen 1.570 1.449

6.1 Voorziening groot onderhoud

Stand primo	1.449
- dotatie 2018	729
- onttrekking 2018	-608
Stand ultimo	<u>1.570</u>

Op basis van het geactualiseerde meerjarige onderhoudsplan, is de dotatie 2018 vastgesteld op € 729.000.

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans

31-12-2018

31-12-2017

PASSIVA

7. Langlopende schulden

7.1 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of groter

54.825

58.005

Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken. De langlopende leningen zijn gebruikt ter financiering van de materiële vaste activa.

De VRH heeft eind 2018 drie leningen met een hoge rente geherfinancierd via drie nieuwe leningen met een lage rente. Het hierbij behorende lening bedrag is € 4.135.080.

Aflossing en rente lopende leningen:

Aflossingsdeel 2018	3.180
De rentelast 2018 bedraagt	2.347

Leningen met een rentetypische looptijd van 1-5 jaar	2.775
Leningen met een rentetypische looptijd langer dan 5 jaar	52.050

Verloop langlopende schulden:

Stand	31-12-2017	58.005
Aflossing	2018	-3.180
Opname nieuwe lening	2018	0
Stand	31-12-2018	<u>54.825</u>

8. Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar

8.1 Overige schulden

9.989

8.596

- Crediteuren	6.082
---------------	-------

Het crediteurensaldo eind 2018 was € 6.081.563

- Te betalen afdrachten en overig	3.907
Te betalen loonheffingen	3.109
Te betalen afdracht ABP	798

Het betreft hier voornamelijk de reguliere afdrachten aan de Belastingdienst inzake af te dragen loonheffingen en aan het ABP voor af te dragen pensioenpremie.

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

(bedragen in duizenden euro's)

Toelichting op de balans		31-12-2018	31-12-2017
PASSIVA			
9. Overlopende passiva		45.623	43.883
- Vooruitontvangen bedragen		43.289	
Vooruitontvangen gemeentelijke bijdragen	42.785		
Vooruitontvangen projectgelden	504		
- Nog te betalen bedragen		2.334	
Rente lopende leningen	589		
FLO eindafrekeningen 2018	433		
Versterkt Ouderdoms Pensioen 2015/2016	177		
Kantoorautomatisering beheer december 2018	163		
Vrijwilligers 4e kw. 2018	138		
Overige nog te betalen kosten	834		

5.2 Toelichting op de balans (vervolg)

Toelichting op de balans

PASSIVA

Belangrijke financiële rechten en verplichtingen.

De VRH heeft de volgende in het bijzonder genoemde activa en verplichtingen:

Voor de kantoorautomatisering is een DFA (Dienstverlening Financiële Afspraken) afgesloten met een looptijd tot 7 december 2018. Deze DFA is te verlengen telkens met een jaar tot 7 december 2025. De kosten verbonden aan deze DFA zijn € 2.0 mln. (incl. 21% b.t.w.) voor het komende jaar op basis van de begroting dienstverlening 2018.

De VRH heeft geen voorziening getroffen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zoals kosten voormalig personeel. Deze worden gedekt uit de lopende begroting.

De VRH heeft de volgende langlopende huurovereenkomsten:

Afgesloten met	Eindigt	Huurbedrag 2018	Verhuurbedrag 2018
Gemeente Midden-Delfland:			
kazerne Den Hoorn	31-12-2022	17.360	
kazerne Maasland	31-12-2022	19.545	
kazerne Schipluiden	31-12-2023	56.857	
Gemeente Westland, kazernes	31-12-2023	467.699	
Gemeente Zoetermeer kazernes	31-12-2019	194.974	
Politie, Meldkamer*	01-11-2022	515.636	
Politie Kantoorruimte*	31-10-2022	198.731	
Flora Holland	01-09-2026	34.291	
GGD, locatie Delft	31-12-2019		22.340
GGD, locatie Voorburg	31-12-2019		22.340
Stadshart Zoetermeer kantoor BOA	31-12-2019		16.356
GGD, locatie Stadhart Zoetermeer			6.600
Leidschedam-Voorburg kantoor gem.Den Haag			5.000
H.V.R.B. Scheveningen			4.800

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Product 120.1 BRANDWEERZORG

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-69.674	-70.127	-68.855	-819	-68.215
Baten	69.454	69.727	68.455	999	68.850
Saldo van baten en lasten	-220	-400	-400	181	635
Mutaties reserves	410	400	400	10	400
Gerealiseerde resultaat	190	0	0	190	1.035

Brandweezorg

Natuurlijk is de brandweer er om branden te blussen. Maar de brandweer doet veel meer. Of het nu gaat om het redden van mensen bij verkeersongevallen, waterongevallen, ongevallen met gevaarlijke stoffen, reddingen op hoogte of dieren in nood. Ook in het voorkomen van incidenten als brand heeft de brandweer een belangrijke maar ook omvangrijke taak.

Doelstelling/activiteiten

Zorgdragen voor de lokale operationele brandveiligheid van de verzorgingsgebieden met een moderne krachtige en slagvaardige brandweerorganisatie met aandacht voor preventieve en pre-paratieve processen en met een lokale inbedding.

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
In hoeveel procent van de aangevraagde adviezen externe veiligheid is binnen de daarvoor gestelde termijn het advies afgegeven?	%	95	95	0	98
In hoeveel procent van de aangevraagde (preventie) adviezen is binnen de hiervoor gestelde termijn afgegeven? (Hoog, Midden en Laag risico)	%H %M %L	95 95 95	95 95 95	0 0 0	90 93 94
In hoeveel procent van de relevante evenementen waarbij de brandweer moet adviseren (conform de regionale evenementenkalender), heeft de brandweer geadviseerd.	%	95	95	0	100
Alle unieke objecten zoals opgenomen in het Handhaving Uitvoering Protocol (HUP) Norm: 90%*.	%	97	95	2	140
Deelname klassen basisonderwijs aan programma 'Brandveilig Leven' en tevredenheidcijfer**.	% / 1-10	80%/>7	80%/>7	-%/-	39% / 8,4
In hoeveel procent van de prio-1 (binnenbrand) uitrukken door de brandweer wordt de opkomsttijd behaald (norm 80% binnen 8 min.)	%	86	80	6	88

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Verskil (1-2)	Rekening 2017
Hoeveel procent van de repressieve medewerkers heeft voldaan aan de oefenverplichting ROP (opgeleid en geoefend conform de gestelde eisen). Gekeken wordt naar de aanwezigheid bij oefeningen. (kwantitatief) Norm: 80%	%	90	80	10	86

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 190.000 voordelig.

Toelichting:

Het verschil in lasten en baten is voornamelijk ontstaan door de desinvestering van kazerne Haagse Hout. Het betreft de extra afschrijving en verkoopopbrengst tegen boekwaarde (€0,8 mln). Het resultaat van € 190.000 is vooral veroorzaakt door vacatureruimte met name bij Risicobeheersing. Het betreft hier vacatures met een specialistisch karakter die moeizaam kunnen worden ingevuld. In 2018 is zo nodig ingehuurd.

De directie Brandweer heeft in 2018 wederom geïnvesteerd in strategische missie "Brandweer 2020", een brandweer die zorg op maat levert, meer zichtbaar en benaderbaar is en haar werk met goed vakmanschap uitvoert. Hierbij staan drie belangrijke pijlers centraal te weten Flexibiliseren, Specialiseren en Differentiëren.

Voor de afdeling incidentbestrijding ligt de focus op het verder door ontwikkelen van het thema 'duurzame inzetbaarheid operationeel personeel'. Als eerste is er gestart met de pilot variabele bezetting Leidschenveen. Onderzocht wordt op welke wijze een dag bezetting kan worden georganiseerd op de kazerne Leidschenveen en welke maatregelen genomen moeten worden om dit mogelijk te maken ten opzichte van een 24-uur bezetting zoals de overige kazernes in de regio.

Ten tweede is er gestart met het project functiedifferentiatie waarbij de operationele functies Manschap en Bevelvoerder met bijbehorende specialisaties worden onderzocht naar zwaarte (fysiek en mentaal) en taak. Het project moet een gedifferentieerd beeld van de verschillende taken binnen incidentbestrijding geven. De differentiatie is ingedeeld op de zwaarte van een functie, werktijden en combinatie van taken en functies.

Het doorontwikkelen van het takenpakket van incidentbestrijding op het gebied van energie transitie en strandveiligheid heeft een hoge prioriteit. Er wordt een strategie ontwikkeld op het gebied van energie transitie. Binnen een meerjarenplan wordt de opgedane kennis gefaseerd gedeeld met de operationele medewerkers. Hierdoor wordt het basiskennis. Op het gebied van strandveiligheid wordt door het opstellen van een 'plan voor strand veiligheid' de taak geborgd binnen de afdeling incidentbestrijding wat zorgt voor een gecontinueerde strandveiligheid voor de regio Haaglanden.

Binnen het thema vakbekwaamheid komt de focus te liggen op het normaliseren van taken en specialismes binnen de branchestandaarden. Het kunnen leveren van maatwerk met voldoende beschikbare instructiecapaciteit wordt binnen een korte termijnplan en een visie voor de lange termijn ontwikkeld. Binden en borgen van brandweervrijwilligers wordt door gerichte wervingscampagnes van kazernes op evenementen en via sociale media verzorgd.

Er zijn resultaten behaald op het gebied van professionaliseren en specialiseren van de medewerkers. Om van regel- naar risicogericht te kunnen gaan werken én om antwoord te kunnen geven op de hulpvragen vanuit een meer complexe samenleving worden medewerkers Risicobeheersing momenteel meer specialistisch opgeleid. Daarnaast draaien binnen de afdeling Incidentbestrijding de projecten Florian en PG2. Deze projecten hebben als doel om een kwaliteitsslag te kunnen realiseren op het gebied van brandbestrijding en om de brandweerman voor te bereiden hoe om te gaan met grootschalige incidenten zoals terroristische aanslagen.

Strandveiligheid is als pluspakket vanuit de gemeente Den Haag ondergebracht bij de VRH. Voor de strandbewaking heeft de VRH een dienstverleningsovereenkomst met de Haagse Vrijwillige Reddingsbrigade afgesloten. In de DVO is afgesproken dat voor het jaar 2018 de reddingsbrigade in de weekenden in de maanden juni, juli en augustus en gedurende de zomervakantie strandwachten levert voor de bewaking. De HVRB beschikt over zo'n 100 strandwachten. In 2018 hebben de strandwachten, vanaf 4 posten verdeeld over het Noorder- en Zuiderstrand, in totaal 20.202 uren gedraaid, 50 drenkelingen en 23 watersporters gered. Daarnaast zijn er 215 zoekgeraakte kinderen opgevangen en is er 918 keer EHBO verricht.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Product 120.2 CRISISBEHEERSING

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018 (2)	Herziene begroting 2018	Vershil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-2.245	-2.419	-2.256	11	-2.164
Baten	2.343	2.419	2.256	87	2.436
Saldo van baten en lasten	98	0	0	97	272
Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	98	0	0	97	272

Crisisbeheersing

De Veiligheidsdirectie, die wordt gevormd door de directieleden van de brandweer GHOR/MKA, politie en gemeentelijke kolom, heeft de samenwerking tussen de kolommen beschreven in het Multidisciplinair Organisatieplan Rampen & Crisisbeheersing. Via dit plan zijn de ambities uit het Regionaal beleidsplan 2014 - 2017 zijn geborgd

De interdisciplinaire samenwerking wordt vormgegeven door een flexibele uitvoeringsorganisatie die zich richt op de volgende inhoudelijke taakvelden:

- Multidisciplinair Opleiden, Trainen, Oefenen en Evalueren;
- Multidisciplinair Informatiemanagement;
- Multidisciplinaire planvorming en netwerken;
- Gemeentelijke aansluiting bij de interdisciplinaire samenwerking;
- Bedrijfsvoering.

Doelstelling/activiteiten

Versterking van de positie van de regionale brandweer als één van de partners in het netwerk van de rampenbestrijding.

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
Ontkleurde functionarissen(niet namens de eigen kolom/werkgever) die volgens beleid VRH een training en oefening hebben gevolgd.	%	100	100	0	90
Jaarlijks wordt met alle partners waarmee convenanten zijn afgesloten de basisactielijst besproken (100%)	%	100	100	0	100
Hoeveel procent van de wettelijk verplichte plannen zijn binnen de daarvoor gestelde normtijd geactualiseerd (100%)	%	100	100	0	100
In hoeveel (procent van de) gevallen hebben ondersteunende (ICT) systemen gewerkt/voldoende gefunctioneerd tijdens het optreden van de regionale crisisorganisatie bij incidenten/gebeurtenissen.	%	100	100	0	100

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 is € 98.000 voordelig.

Toelichting:

Het financieel resultaat 2018 is vooral het gevolg van vacatureruimte. De VRH heeft in 2018 drie wettelijke planvormen opgesteld, het regionaal risicoprofiel, het beleidsplan en het crisisplan. Ook dit jaar heeft TGB veel aandacht gevraagd. De resultaten geïmplementeerd van het multidisciplinaire TGB beleid zijn geïmplementeerd. De hulpdiensten en gemeenten zijn bekend met de planvorming en deze is beoefend. Tot slot is het rampbestrijdingsplan Reactor Instituut Delft (RID) geactualiseerd.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Product 120.3 Meldkamer Brandweer (MKB)

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-3.545	-2.829	-3.094	-451	-3.616
Baten	4.068	2.729	2.994	1.074	3.488
Saldo van baten en lasten	523	-100	-100	623	-128
<i>Mutaties reserves</i>					
Bestemmingsreserve	-533	100	100	-633	-47
Gerealiseerde resultaat	-10	0	0	-11	-175

Meldkamer Brandweer (MKB)

De taken van de MKB zijn de volgende:

- verzorgen van het afhandelen van incidentmeldingen
- begeleiden en coördineren van brandweerpersoneel en -materieel welke nodig zijn voor het bestrijden van incidenten
- het exploiteren van het op de alarmcentrale aangesloten Openbaar meld Systeem (OMS)

Voor deze taak zijn enerzijds getrainde centralisten in een continuooster beschikbaar en anderzijds de technische (communicatie)systemen die het mogelijk maken de meldingen via 112 om te zetten in een adequate afhandeling van de incidenten. Dit zijn veelal landelijke systemen zoals GMS en C2000 die beheerd worden door de ICT organisatie van de politie.

Doelstelling/activiteiten

Het continu beschikbaar zijn voor hulpvragen van burgers en bedrijven, om een adequate alarmering van hulpdiensten, i.c. de brandweer, te realiseren.

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
In welk percentage van de gevallen haalt de alarmcentrale (MKB) de bestuurlijk vastgestelde verwerkingstijd bij prio 1 meldingen? 80% binnen 1 minuut.	%	82	80	2	81
Het totaal aantal binnengekomen incidentmeldingen (MKB)	Aantal	15.500	15.000	500	15.018
Het totaal aantal aansluitingen Openbaar Meldsysteem (MKB)	Aantal	1.231	1.240	-9	1.257

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € -10.000 nadelig.

Toelichting:

Het financiële resultaat 2018 van de MKB is nagenoeg nihil. Wel is sprake van aanzienlijk hogere lasten, die gedekt zijn door hogere baten. Het betreft enerzijds kosten gerelateerd aan de samenvoeging van de meldkamers en transitie naar de LMO, en anderzijds kosten vanwege het Openbaar meldsysteem. De meerkosten zijn gedekt uit besparingen uit de samengevoegde meldkamer, de vergoeding van het Ministerie V en J voor frictiekosten en meeropbrengsten van het Openbaar meldsysteem vanwege het aantal aansluitingen.

De MKB heeft hogere personele kosten doordat er gekozen is voor een hogere bezetting vast personeel in plaats van inhuur externen. Hiermee is de kwaliteit beter gewaarborgd en de totale personeelskosten lager. Daarnaast zijn de ICT kosten doorberekend vanuit de politie incidenteel hoger door vervanging van het serverpark en de inhuur voor data-analyse. De hogere kosten hierboven beschreven, worden gedekt uit de opbrengst van 50% van € 308.000 voor de MKB voor de herijking verdeling kosten vanuit de politie. De MKB is daarnaast een onderzoek gestart om te komen tot een Operationeel Centrum Brandweer (OCB), waarin de aansluiting tussen de Operationele dienst en de meldkamer nog beter zal zijn.

Met de besluitvorming over het Landelijk Uitwerkingskader Meldkamer heeft de VRH een bijdrage van € 0,5 mln. ontvangen. Met deze bijdrage is een bestemmingsreserve ter dekking van frictiekosten. Naar verwachting zal het beheer van de meldkamer overgaan naar de politie.

Ondanks nieuwe regelgeving in het omgevingsrecht blijft het aantal aansluitingen op het Openbaar Meld Systeem (OMS) redelijk stabiel. Mede door genoemde nieuwe regelgeving, de ontwikkeling naar de Landelijke Meldkamer Samenwerking, maar ook door de snelle technologische ontwikkelingen is het OMS-landschap aan wijzigingen onderhevig. Deze ontwikkelingen worden thans binnen de VRH, maar ook landelijk, omgezet naar nieuw beleid. Vooralsnog wordt het huidige beleid voortgezet. Dit betekent dat de omzet vanwege het OMS hoger is dan begroot en er geen sprake is van een tekort op het OMS. Derhalve is de onttrekking aan de reserve OMS nog niet nodig is.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Product 711.01 Geneeskundige Meldkamer (GnkM)

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-3.394	-3.463	-3.442	48	-3.343
Baten	3.667	3.463	3.442	225	3.476
Saldo van baten en lasten	273	0	0	273	133
Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	273	0	0	273	133

Geneeskundige Meldkamer

De Geneeskundige Meldkamer (GnkM) verwerkt alle aanvragen voor ambulancevervoer binnen de regio Haaglanden, zowel 112 meldingen als niet-spoedeisende aanvragen. De GnkM verstrekt opdrachten voor ambulancevervoer aan de drie regionale ambulancediensten. Daarnaast coördineert de GnkM de inzet van de motorambulance en onderhoudt zij de contacten met verschillende ziekenhuizen. Samen met de meldkamers van Brandweer Haaglanden en Politie Haaglanden vormt de GnkM de Gemeenschappelijke Meldkamer Haaglanden.

Doelstelling/activiteiten

Het continu beschikbaar zijn voor hulpvragen van burgers en bedrijven, om een adequate alarmering van hulpdiensten, i.c. de ambulancediensten, te realiseren.

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
RAV Haaglanden norm					
Responstijden A1-ritten binnen norm van 15 min. (RAV norm)	%	94	95	-1	94
Responstijden A2-ritten binnen norm van 30 min. (RAV norm)	%	95	95	0	95
SLA met RAV Haaglanden *1					
Gemiddelde verwerkingstijd 112 meldingen van A1 spoedritten binnen norm van 2 min.	min.	01:08	02:00	00:03	02:03
Declarabele ritten	aantal	70.115	71.000	-885	71.422
EHBO ritten	aantal	18.731	17.000	1.731	17.414
Totaal ritten		88.846	88.000	846	88.836
Meldingen, geen ritten *2 *3	aantal	47.211	40.000	7.211	38.125
Totaal		136.057	128.000	8.057	126.961

*1 De verwerkingstijd GnkM is een prestatie-indicator die voor een belangrijk deel afhankelijk is van de ambulancecapaciteit die door de RAV geleverd wordt. Als deze capaciteit achterblijft op de vraag naar ambulancezorg, zal een GnkM-centralist een percentage van de ritaanvragen niet direct kwijt kunnen aan een ambulance waardoor de verwerkingstijd toeneemt.

*2 De GnkM Haaglanden krijgt naast 112 meldingen en ritopdrachten van huisartsen, verloskundigen en ziekenhuizen, nog tal van andere telefonische aanvragen te verwerken. Men moet daarbij denken aan informatie-/alarmeringsverzoeken van andere disciplines, ketenpartners en ambulancemedewerkers. Niet elk telefonisch contact met de GnkM levert dus een ambulancerit op. In de cijfers wordt dat goed zichtbaar. Door de huidige telefonie-inrichting komen veel van deze meldingen direct bij de backoffice uit waardoor de 112 lijnen vrij blijven.

*3 Ingaande 2017 worden interne doormeldingen in het GMS niet meer meegeteld in het totaal.

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 273.000 voordelig.

Resultaat

Dit resultaat wordt veroorzaakt door de ontvangen bijdrage van politie (herijking verdeling gemeenschappelijke kosten) en doordat het ook in 2018 lastig bleek de vacatureruimte bezet te krijgen. In 2018 heeft de GnKM nieuwe collega's aan weten te trekken, die gestart zijn met de opleiding. Hiervan zullen er twee collega's begin 2019 hun examen doen. Daarnaast beginnen 2019 twee nieuwe uitgiftecentralisten waarmee het aantal nieuwe collega's op vier komt. Een resultaat waarmee de GnKM de zorgcontinuïteit voor 2019 kan waarborgen. De GnKM had graag nog een aantal extra medewerkers aangetrokken. Het budget en de formatie lieten dat ook toe, alleen het aantal beschikbare kandidaten (verpleegkundigen) is zeer schaars. Gelukkig kan de GnKM door de flexibiliteit van medewerkers en staf veel opvangen waardoor het aantal ingehuurd uitzendkrachten binnen het budget bleef. De verdere ontwikkeling van de geneeskundige meldkamer richting zorgcoördinatiecentrum en de daarbij behorende uitbreiding van het aantal verpleegkundigen/uitgiftecentralisten zal ook in 2019 een beroep doen op onze creativiteit op gebied van werving.

Zorginnovatie

Met de nieuwe applicatie AMBUPLANNER kunnen ziekenhuizen via een applicatie gepland ambulancevervoer aanvragen. Een innovatieproject waarmee de GnKM van de VRH landelijk voorop loopt. Naast het aanvragen van ambulancevervoer voorziet de applicatie ook in een uiterst slimme planningsmodule. Hiermee wordt de doelmatigheid en efficiëntie van ambulancezorg verder vergroot. Verschillende RAV's hebben interesse getoond in deze innovatie.

ICT vernieuwing

De GnKM maakt samen met de RAV Haaglanden gebruik van een front- en backoffice systeem waarin alle patiënten- en bedrijfsvoeringsdata wordt opgeslagen. Door de aangescherpte privacy wetgeving is er voor gekozen om samen met 5 andere RAV's een geheel nieuw systeem te bouwen. Een ambitieus project waar veel tijd en energie in heeft gezeten. Ondanks de vele uitdagingen en complexiteit van het project is het toch gelukt om deze in 2018 in bedrijf te nemen. Zowel de eindgebruikers als de projectleden zijn zeer tevreden over het eind resultaat. Op deze manier voldoet de GnKM voor nu en in de toekomst aan de strenge privacy wetgeving.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Product 120.4 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-2.174	-2.120	-2.122	-52	-1.980
Baten	2.231	2.120	2.122	109	2.229
Saldo van baten en lasten	57	0	0	58	249
Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	57	0	0	58	249

Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)

Als er een groot ongeval of een ramp in de regio plaatsvindt, coördineert de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) de inzet van de geneeskundige hulpverlening. De meeste incidenten kunnen prima worden bestreden door ambulance, brandweer en politie. Pas als er sprake is van een grootschalig incident komt de GHOR in beeld. Zij treedt dan op als verantwoordelijke dienst voor de coördinatie en regie van de geneeskundige hulpdiensten. Het redden, verzorgen en opvangen van slachtoffers heeft daarbij de prioriteit.

Doelstelling/activiteiten

De GHOR draagt zorg voor de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, crisis en rampen. De reguliere zorg wordt in die situaties vanuit de reguliere situatie opgeschaald. Haar missie staat dan ook voor: Het beperken van gezondheidsschade van burgers in Haaglanden als gevolg van grootschalige calamiteiten.

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
Hoeveel procent van de GHOR-sleutelfunctionarissen hebben de beoogde basisopleiding voor de betrokken functie met goed gevolg afgerond (norm 100%)	%	95	100	-5	95
Hoeveel procent van de GHOR-sleutelfunctionarissen en GHOR-teams zijn opgeleid en geoefend conform de hiervoor gestelde eisen (norm 100%)	%	86	100	-14	100

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 57.000 voordelig.

Toelichting:

In de loop van 2018 is het gelukt de vacatureruimte in te vullen. Het project Zorgrisicoprofiel heeft hierdoor iets vertraging opgelopen. Om een Zorgrisicoprofiel te kunnen realiseren wordt een digitale tool ontworpen. Dit vraagt om het toekennen van een eenduidige waarde binnen de keten, en validatie. Hiervoor is een extern bureau ingeschakeld. Naar aanleiding van de afronding van de klantreis is gestart met drie projecten: zelfroosteren, operationele app en een feedback-tool met betrekking tot persoonlijk operationeel optreden.

Met betrekking tot evenementenadvisering doet de GHOR retrospectief onderzoek naar de variabelen die invloed hebben op de operationele behoeften, zoals bijvoorbeeld doelgroepen, alcoholgebruik, muziek, weersomstandigheden bij een evenement. Deze informatie heeft invloed op de geplande en ongeplande inzet van EHBO, ambulances en andere zorgpartners.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Product 120.5 Gemeentelijke crisisbeheersing

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-578	-541	-546	-32	-528
Baten	514	511	511	3	503
Saldo van baten en lasten	-64	-30	-35	-29	-25
Mutaties reserves	35	30	35	0	25
Gerealiseerde resultaat	-29	0	0	-29	0

Gemeentelijke crisisbeheersing

De gemeentelijke crisisbeheersing bestaat uit de gemeentelijke crisisorganisaties van de negen gemeenten binnen Haaglanden. De gemeentelijke crisisbeheersing wil als vierde hulpverleningskolom een vanzelfsprekend onderdeel uitmaken van de regionale, multidisciplinaire crisisorganisatie. Uniformiteit van processen en organisatie is hierbij een uitgangspunt. Naar de samenleving toe willen de gemeenten duidelijkheid geven over hoe zij hun zorgplicht tijdens rampen en crisis invullen en wat zij daarbij van de samenleving zelf verwachten.

Doelstelling/activiteiten

Om dit te realiseren is de gemeentelijke crisisbeheersing in 2014 gestart met een doorontwikkeling naar een professionelere organisatie, op basis van de nieuwe visie op de gemeentelijke crisisbeheersing. De kernpunten in de doorontwikkeling van de kolom zijn:

1. Een aantal sleutelrollen op het gebied van crisisbeheersing wordt georganiseerd in een regionaal piket. Dit betreft met name rollen binnen het informatiemanagement en de crisiscommunicatie. Regionaal opleiden, trainen en oefenen is hier een onderdeel van.
2. Regionalisering van het proces crisiscommunicatie, binnen de kaders gesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie.
3. Groei van uitvoerder naar regisseur. Bekeken wordt welke gemeentelijke (deel)processen kunnen worden uitgevoerd door (meer) professionele partijen. Uitbesteding van het proces verwanteninformatie aan het landelijke SIS is reeds besloten. De gemeente behoudt als eindverantwoordelijke de regie.
4. Implementatie van de visie 'gemeentelijke crisisbeheersing op orde'. Per proces wordt bekeken hoe zelfredzaamheid gestimuleerd en gefaciliteerd kan worden, welke basiszorg door de gemeenten wordt voorbereid (waarbij de focus ligt op verminderd zelfredzamen) en welke zorg op basis van improvisatie geboden kan worden.

Daarnaast investeert bevolkingszorg in de samenwerking met de partners brandweer, GHOR, politie en gemeenschappelijk meldkamer. Door de raakvlakken met de processen van de partners inzichtelijk te maken en de eigen kolom meer bekendheid te geven, wordt samenwerking steeds vanzelfsprekender.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Vershil (1-2)	Rekening 2017
Beschikbaarheid regionale piketfunctionarissen	%	73	100	-27	98
Regionale functionarissen voldoen aan OTO-verplichtingen.	%	85	100	-15	100
Planvorming bevolkingszorg geactualiseerd?	%	100	100	0	70

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € -29.000 nadelig.

Toelichting:

Het financiële resultaat 2018 voor de Gemeentelijke Crisisbeheersing is € 29.000 negatief.

Er zijn twee vacatures ontstaan binnen BGC. Gezorgd is voor tijdelijke vervanging op projectbasis. Ook het verloop in de regionale, gemeentelijke piketpools is groot. Er is het afgelopen jaar geïnvesteerd in het werven en opleiden van nieuwe piketfunctionarissen. Ook is herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de werving bij gemeenten. Gemeenten hebben het programma voor het opleiden, trainen en oefenen van regionale en lokale functionarissen opnieuw ingericht. Er zijn nieuwe opleiders opgenomen in het programma om te kunnen komen tot een gevarieerder aanbod. E.e.a. heeft geleid tot een klein financieel tekort.

In 2018 hebben de negen gemeenten op basis van de visie gemeentelijke crisisbeheersing Haaglanden het regionale plan gemeentelijke crisisbeheersing geschreven. Dit plan is in januari 2019 goedgekeurd door het AB VHR. Ook hebben gemeenten en BGC actief geparticipeerd in multiprojecten, zoals de totstandkoming van de regionale planvormen (RRP, RBP en RCP) en OTO-activiteiten zoals de GBT/RBT- oefeningen en de systeemtest.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (vervolg)

Product 120.6 Overhead

(bedragen in duizenden euro's)

	Rekening 2018 (1)	Primaire begroting 2018	Herziene begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
Lasten	-16.408	-15.287	-17.098	690	-15.619
Baten	17.180	15.287	17.098	82	15.575
Saldo van baten en lasten	772	0	0	772	-44
Toevoeging/onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	772	0	0	772	-44

Overhead

Met ingang van 2018 worden de kosten van het "taakveld Overhead" conform de richtlijnen van het BBV in de jaarrekening verantwoord.

Doelstelling/activiteiten

Het doel van het overzicht Overhead is het op een effectieve en efficiënte manier ondersteunen van de primaire producten. Kernpunten hierbij zijn:

- Inzicht in de omvang en samenstelling van de overhead;
- Efficiënte en effectieve ondersteuning van het primair proces.

Ondersteuning leveren aan de primaire producten van de VRH ten behoeve van de primaire processen.

Kwantitatieve kengetallen	Meet- eenheid	Rekening 2018 (1)	Begroting 2018 (2)	Verschil (1-2)	Rekening 2017
Percentage totale lasten	%	17	17	0	16

Financiële ontwikkelingen

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 772.000 voordelig.

Toelichting:

Ingaande 2018 is de VRH verplicht de 'overhead' vanwege de verslaggevingsvoorschriften separaat te verantwoorden. Het betreft de leiding en ondersteuning van de VRH. Naast vacatureruimte zijn de incidentele verkoopopbrengst van voertuigen (€ 0,2 mln.) en de niet benodigde post onvoorzien (€ 0,2 mln.) de belangrijkste reden voor het voordelig resultaat.

5.4 SiSa verantwoording 2018

(bedragen in euro's)

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sis I N D I C A T O R E N
J&V	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.3 en 8.4 Veiligheidsregio's			Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: a2/01
					€ 8.903.000
Telling					€ 8.903.000

5.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Binnen een rechtspersoon als bedoeld onder 1.2 eerste lid onder h van de WNT gelden als topfunctionarissen: de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen als mede de hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en degene die belast is met de dagelijkse leiding. Volgens de toelichting bij de wet gaat het daarbij om de hoogste leidinggevenden binnen een organisatie, waarbij het betreft het leidinggeven aan de gehele organisatie.

Toelichting op de maximale bezoldiging van Topfunctionarissen bij de VRH, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector.

Topfunctionaris VRH 2018:

Maximale WNT-bezoldigingsnorm 2018 bedraagt € 189.000 (art.2.3 lid 1 WNT)

Maximale WNT-ontslagvergoeding 2018 bedraagt € 75.000 (art.2.10 lid 1 WNT)

In het kader van de WNT zijn de volgende functionarissen als topfunctionaris aangemerkt:

Bestuur

Burgemeester Den Haag (voorzitter),		mw. P.C. Krikke
Burgemeester Zoetermeer (plaatsvervangend voorzitter),		dhr. C.B. Aptroot
Burgemeester Rijswijk,		dhr. M.J. Bezuijen
Burgemeester Wassenaar (waarnemend),	vanaf 11 januari	dhr. J.F. Koen
Burgemeester Pijnacker-Nootdorp,		mw. F. Ravestein
Burgemeester Midden-Delfland,		dhr. A.J. Rodenburg
Burgemeester Leidschendam-Voorburg,		dhr. K. Tigelaar
Burgemeester Westland,	tot 18 december	mw. A.M.A. van Ardenne
Burgemeester Westland,	vanaf 18 december	dhr. B.R. Arends
Burgemeester Delft.		mw. J.M. van Bijsterveldt

Aan de bestuursleden van de VRH zijn geen bezoldigingen of ontslagvergoedingen uitbetaald.

Dagelijkse leiding

Commandant brandweer	mw. E.E. Lieben
Directeur publieke gezondheid	dhr. A.A.H.M. van Dijk

De Directeur publieke gezondheid heeft in 2018 geen bezoldiging van de VRH ontvangen.

De Commandant brandweer ontvangt een bezoldiging vanuit de VRH en wordt daarom in het financieel jaarbericht vermeld.

Er zijn in 2018 geen ontslagvergoedingen aan topfunctionarissen betaald.

5.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (vervolg)

	Jaar 2017	Jaar 2018
Functionaris	Commandant brandweer	
Beloning per jaar*	149.443,28	150.922,19
Belaste vaste en variabele onkostenvergoedingen	0,00	0,00
Werkgeverslasten premies vrijwillige sociale verz.	0,00	0,00
Voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	17.740,68	18.963,60
Totaal	167.183,96	169.885,79

De premie VPL is met ingang van 2018 ook opgenomen in de voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn. Het cijfer 2017 is hiermee ook aangepast.

*De beloning per jaar is als volgt opgebouwd:

Bruto beloning en Individueel keuzebudget.	141.125,16	142.430,99
Bruto vergoeding commandant van dienst (CvD)	8.318,12	8.491,20
Totaal beloning per jaar, conform CAO	149.443,28	150.922,19

Functie	Commandant brandweer	
Duur van het dienstverband in het boekjaar	1-1-2017/31-12-2017	1-1-2018/31-12-2018
Omvang van het dienstverband in het boekjaar	36 uur per week (FT)	36 uur per week (FT)

Voor de Commandant brandweer wordt het bezoldigingsmaximum zoals omschreven in artikel 2.3 lid 1 WNT niet overschreden.

Overzicht functionarissen van wie de bezoldiging de maximale norm heeft overschreden.

Maximale WNT-bezoldigingsnorm 2018 bedraagt € 189.000 (art.2.3 lid 1 WNT)
Maximale WNT-ontslagvergoeding 2018 bedraagt € 75.000 (art.2.10 lid 1 WNT)

In 2018 zijn er door de VRH geen bezoldigingen of ontslagvergoedingen uitbetaald die de maximale WNT-norm hebben overschreden.

5.6 Ondertekening van de jaarrekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Dagelijks Bestuur van de

Veiligheidsregio Haaglanden

Datum, 27 maart 2019

De Voorzitter,

De Secretaris,

Pauline Krikke

Esther Lieben

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de

Veiligheidsregio Haaglanden

Datum, 10 april 2019

De Voorzitter,

De Secretaris,

Pauline Krikke

Esther Lieben

Aan het algemeen bestuur van
Veiligheidsregio Haaglanden
Postbus 52155
2505 CD DEN HAAG

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag

T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20

denhaag@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2018;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2018 ; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- bijlagen (kostenverdeelstaat op basis van kostensoort en taakvelden, inkomensoverdrachten, treasury, investeringsplan, kosten overgangsregeling FLO, overzicht gebruikte afkortingen).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van het BBV.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het algemeen bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het algemeen bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de algemeen bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het algemeen bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om het Industrieschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het algemeen bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de werkorganisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het algemeen bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het algemeen bestuur gehanteerde afweging dat de werkorganisatie in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de werkorganisatie haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de werkorganisatie de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing .

Den Haag, 1 april 2019

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend,

drs. R. Buitenhuis RA

Bijlagen

Bijlage 1. Kostenverdeelstaat op basis van kostensoorten

(bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	Totaal rekening	Herziene Begroting	Totaal rekening	kostendragers						
				120.1	120.2	120.3a	120.3b	120.4	120.5	120.6
				Brandweezrg. rekening	Crisisbeh. rekening	MKB rekening	MKA rekening	GHOR rekening	Bevolkingszrg. rekening	Overhead rekening
	2018	2018	2017	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
LASTEN										
Niet in te delen onvoorzien	0	170	0	0	0	0	0	0	0	0
Loonbetalingen en sociale premies	57.002	57.512	54.221	43.337	748	1.589	2.085	1.135	0	8.108
Vergoedingen personeel	1.905	1.909	1.799	1.434	57	49	45	35	1	284
Sociale uitkeringen (voormalig) personeel	4.086	4.699	4.779	4.085	2	5	3	2	0	-11
Rente leningen	2.347	2.341	2.688	0	0	0	0	0	0	2.347
Rente vaste activa	1	0	0	1.918	2	20	21	11	0	-1.971
Afschrijving	6.888	5.962	5.756	5.898	7	185	249	126	0	423
Personeel van derden	1.469	806	1.604	138	253	138	62	178	397	303
Energie	1.071	1.195	971	896	0	0	0	0	0	175
Aankopen goederen en diensten	23.249	22.822	23.647	12.952	457	1.418	865	578	180	6.799
Overige verrekeningen van kostenplaatsen	0	0	0	-984	719	141	64	109	0	-49
TOTAAL LASTEN	98.018	97.416	95.465	69.674	2.245	3.545	3.394	2.174	578	16.408
BATEN										
Rente rekening courant	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vergoeding voor personeel	432	0	275	161	73	28	0	0	0	170
Huren	73	0	71	73	0	0	0	0	0	0
Overige goederen en diensten	7.341	5.434	6.227	2.017	108	1.752	3.336	45	1	82
Inkomstenoverdrachten van het Rijk	8.904	8.285	8.601	4.203	2.034	706	154	1.807	0	0
Overige-inkomensoverdracht overheid (niet-Rijk)	82.707	83.162	81.383	63.000	128	1.582	177	379	513	16.928
TOTAAL BATEN	99.457	96.881	96.557	69.454	2.343	4.068	3.667	2.231	514	17.180
GEREALISEERD SALDO VAN BATEN EN LASTEN	1.439	-535	1.092	-220	98	523	273	57	-64	772
Onttrekking bestemmingsreserves	480	535	453	411	0	34	0	0	35	0
Toevoeging bestemmingsreserves	568	0	75	1	0	567	0	0	0	0
Mutatie bestemmingsreserves	-88	535	378	410	0	-533	0	0	35	0
GEREALISEERD RESULTAAT	1.351	0	1.470	190	98	-10	273	57	-29	772

Bijlage 2. Kostenverdeelstaat op basis van taakvelden

(bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	Totaal rekening	Herziene Begroting	kostendragers						
			120.1	120.2	120.3	711.01	120.4	120.5	120.6
			Brandweezrg. rekening	Crisisbeh. rekening	MKB rekening	GnMk rekening	GHOR rekening	Gem.Crisisb. rekening	Overhead rekening
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
LASTEN TAAKVELD									
0.4 Ondersteuning organisatie	16.202	17.098	1	0	0	0	0	0	16.202
0.5 Treasury	207	0	0	0	0	0	0	0	207
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	77.122	73.168	68.579	2.246	3.546	0	2.174	578	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	684	770	684	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	3.395	3.442	0	0	0	3.395	0	0	0
8.3 Bouwen en wonen	408	2.937	408	0	0	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN TAAKVELD	98.018	97.415	69.672	2.246	3.546	3.395	2.174	578	16.408
BATEN TAAKVELD									
0.4 Ondersteuning organisatie	17.180	17.098	0	0	0	0	0	0	17.180
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	78.548	72.633	69.391	2.343	4.068	0	2.230	514	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	61	770	61	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	3.668	3.442	0	0	0	3.668	0	0	0
8.3 Bouwen en wonen	0	2.937	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN TAAKVELD	99.457	96.880	69.452	2.343	4.068	3.668	2.230	514	17.180
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	1.439	-535	-220	97	523	273	57	-64	772
Saldo	1.439	-535	-220	97	523	273	57	-64	772
0.10 Mutaties reserves	-88	535	410	0	-533	0	0	35	0
RESULTAAT	1.351	0	190	97	-10	273	57	-29	772

Bijlage 3. Inkomensoverdrachten

(bedragen in duizenden euro's)

Sector	Bijdrage	Verstrekker	2018	Herziene begroting 2018	2017	Toelichting
BZ / GHOR	BDUR	Min.V&J	8.403	8.285	8.259	
Telling			8.403	8.285	8.259	

Bijlage 4. Treasury

(bedragen in duizenden euro's)

Kasgeldlimiet		2018	2017
Omvang vlottende korte schuld			
- opgenomen gelden < 1 jaar		55.612	52.479
	(1)	55.612	52.479
Vlottende middelen			
- uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar		42.368	42.048
- contante gelden in kas		1	2
- tegoeden in rekening-courant		313	261
- overige uitstaande gelden		0	0
- overlopende activa		2.932	2.497
	(2)	45.614	44.808
Toets kasgeldlimiet			
- totaal netto vlottende schuld	(3)=(1-2)	9.998	7.671
- toegestane kasgeldlimiet (8,2% van de begroting).	(4)	7.988	7.779
Ruimte	(5)=(4-3)	-2.010	108

(bedragen in duizenden euro's)

Renterisiconorm		2018	2017
renteherziening op vaste schuld o/g	(1a)	4.124	3.225
renteherziening op vaste schuld u/g	(1b)	0	0
renteherziening op vaste schuld	(2)=(1a-1b)	4.124	3.225
nieuwe aangetrokken vaste schuld	(3a)	0	0
nieuwe uitgezette lange lening	(3b)	0	0
netto nieuwe aangetrokken vaste schuld	(4)=(3a-3b)	0	0
betaalde aflossingen	(5)	3.180	3.163
herfinanciering	(6)=(laagste 4/5)	0	0
renterisico op vaste schuld	(7)=(2+6)	4.124	3.225
renterisiconorm	(8)=(12)	11.601	12.234
ruimte onder renterisiconorm	(9)=(8-7)	7.477	9.009
berekening renterisiconorm:			
stand van vaste schuld per 1 januari	(10)	58.005	61.168
bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	(11)	20%	20%
renterisiconorm	(12)=(10x11)	11.601	12.234

Bijlage 5. Investeringsplan

(bedragen in duizenden euro's)

Sector	Omschrijving	Rekening 2018	Herziene begroting 2018	Verschil	Toelichting
BV	Automatisering	374	495	121	De laptops zijn volgens de planning vervangen. De stelpost automatisering is niet ingezet
BZ	Voertuigen	315	434	119	Er zijn vier voertuigen voor de reddingsbrigade aangeschaft. Verder is 1 OVD wagen geleverd.
	Operationele voertuigen	5.621	5.811	190	Alle geplande 12 tankautosputen en een haakarmvoertuig zijn geleverd. Daarnaast is redgereedschap voor deze voertuigen aangeschaft.
	Repressieve middelen	98	125	27	De materialen voor specialisme brandbestrijdingen en de uitrusting reddingsvesten, waadpakken en duikmateriaal is aangeschaft.
	Instandhouding investeringen gebouwen	0	232	232	De gebouwsvoorzieningen zijn niet uitgevoerd in dit jaar. Ze worden vanwege de onderhoudsconditie doorgeschoven naar latere jaren.
	Kleding	12	614	602	Het krediet interventiekleding wordt door productieproblemen bij de leverancier pas in het eerste kwartaal 2019 ingezet.
VRH	Stelpost	64	200	136	De stelpost VRH is ingezet voor niet geplande bouwkosten voor € 13.000 en voor de aanschaf van gaspakken ter waarde van € 51.000.
Totaal		6.484	7.911	1.427	

Bijlage 6. Kosten overgangsregeling FLO

De geprognosticeerde kosten van de overgangsregeling FLO worden als voorschot via de gemeentelijke bijdragen bij de gemeenten in rekening gebracht. Aan het einde van het jaar volgt de afrekening op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

De afrekening per gemeente ziet er voor 2018 als volgt uit:

(bedragen in euro's)

Gemeente	Subtotalen	Rekening 2018
Gemeente Delft		479.530
Buitengewone verlofregeling	186.365	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	239.223	
AOW compensatie	74.519	
Levensloopregeling	108.127	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	0	
Inkomsten Loyalis uit levensloopregeling	-128.704	
Gemeente Den Haag		2.188.618
Buitengewone verlofregeling	1.076.838	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	899.165	
AOW compensatie	46.383	
Levensloopregeling	683.397	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	22.789	
Inkomsten Loyalis uit de levensloopregeling	-539.954	
Gemeente Leidschendam-Voorburg		193.322
Buitengewone verlofregeling	261.266	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	0	
AOW compensatie	0	
Levensloopregeling	38.947	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	0	
Inkomsten Loyalis uit de levensloopregeling	-106.891	
Gemeente Pijnacker-Nootdorp		268.524
Buitengewone verlofregeling	0	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	248.927	
AOW compensatie	0	
Levensloopregeling	19.597	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	0	
Inkomsten Loyalis uit de levensloopregeling	0	
Gemeente Rijswijk		446.234
Buitengewone verlofregeling	57.504	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	321.813	
AOW compensatie	18.707	
Levensloopregeling	92.316	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	0	
Inkomsten Loyalis uit de levensloopregeling	-44.106	
Gemeente Wassenaar		73.938
Buitengewone verlofregeling	0	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	62.873	
AOW compensatie	0	
Levensloopregeling	11.065	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	0	
Inkomsten Loyalis uit de levensloopregeling	0	
Gemeente Zoetermeer		317.961
Buitengewone verlofregeling	172.497	
Buitengewone verlofregeling nieuw(2018)	129.816	
AOW compensatie	0	
Levensloopregeling	130.894	
Premie Versterkt OuderdomsPensioen	0	
Inkomsten Loyalis uit de levensloopregeling	-115.246	
Telling	3.968.127	3.968.127

Bijlage 7. Overzicht gebruikte afkortingen

Afkorting	Toelichting
AB	Algemeen Bestuur
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BZ	Brandweertzorg
CB	Crisisbeheersing
DBK	Digitale bereikbaarheidskaart
FLO	Functioneel Leeftijdsonslag (overgangsregeling)
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GnKM	Geneeskundige Meldkamer
GR	Gemeenschappelijke regeling
IKB	Individueel Keuzebudget
KLMO	Kwartiermakersorganisatie Landelijke Meldkamerorganisatie
LMS	Landelijk Meldkamer Samenwerking
MKB	Meldkamer brandweer
MVA	Materiële vaste activa
OMS	Openbaar meldsysteem
RAV	Regionale ambulancevoorziening
SiSa	Single information Single audit
SIV	Snelle interventie voertuig
TAS	Tankautospuut
TWAZ	Tijdelijke Wet Ambulancezorg
VPB	Vennootschapsbelasting
VRC	Versterking Rampencoördinatie Crisisbeheersing
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
WAZ	Wet ambulancezorg
WNRA	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WNT	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
WOV	Waterongevallenvoertuig